

01.09.2021

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

**GÜNLÜK BASIN
ÖZETLERİ**

**1 Eylül 2021
Çarşamba**

RESMÎ GAZETE'DE BUGÜN

1 Eylül 2021 Çarşamba

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

CUMHURBAŞKANI KARARLARI

— Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Yurtdışı Teşkilatını Oluşturan Birimlerin Nitelik, Kurulduğu Şehir ve Ülke, Görev Alanı, Akredite Edildiği Ülkeler ve Bağlı Bulunduğu Misyonlar Hakkındaki 13/4/1999 Tarihli ve 99/12770 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararında Değişiklik Yapılmasına İlişkin Karar (Karar Sayısı: 4426)

— 2021 Yılında İklimsel Faktörlere Bağlı Olarak Gerçekleşen Yetersiz Yağış Nedeniyle Verim Kaybı Yaşayan Çiftçilere Destekleme Ödemesi Yapılmasına İlişkin Karar (Karar Sayısı: 4427)

— Ayvalık İlçesi Doğal Gaz Boru Hattı Projesinin Gerçekleştirilmesi Amacıyla Balıkesir İli, Burhaniye, Gömeç ve Ayvalık İlçeleri Sınırları İçerisinde Yer Alan Bazı Taşınmazların Boru Hatları ile Petrol Taşıma Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 4428)

— Konya İli Sınırları İçerisinde Tesis Edilecek Olan ve Kamulaştırma Bilgileri ve Güzergâhı Gösterilen “Dedeler Özel KÖK Çıkışı Enerji Nakil Hattı”nın Yapımı Amacıyla Bazı Taşınmazların Türkiye Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 4429)

— Manisa İli Sınırları İçerisinde Tesis Edilecek Olan ve Kamulaştırma Bilgileri ve Güzergâhı Gösterilen “Soma Köyler DM2-Karacakaş Enerji Nakil Hattı”nın Yapımı Amacıyla Bazı Taşınmazların Türkiye Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 4430)

— Manisa İli Sınırları İçerisinde Tesis Edilecek Olan ve Kamulaştırma Bilgileri ve Güzergâhı Gösterilen “Karayenice KÖK-Gökbel Enerji Nakil Hattı”nın Yapımı Amacıyla Bazı Taşınmazların Türkiye Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 4431)

— Manisa İli Sınırları İçerisinde Tesis Edilecek Olan ve Kamulaştırma Bilgileri ve Güzergâhı Gösterilen “Güneydamları İçmesuyu-Güneydamları TR 5 Enerji Nakil Hattı”nın Yapımı Amacıyla Bazı Taşınmazların Türkiye Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 4432)

— Ankara ve Kırşehir İlleri Sınırları İçerisinde Tesis Edilecek Olan ve Kamulaştırma Bilgileri ve Güzergâhı Gösterilen “Hirfanlı TM-Şanlıkişla KÖK Enerji Nakil Hattı”nın Yapımı Amacıyla Bazı Taşınmazların Türkiye Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 4433)

— Karabük İli Sınırları İçerisinde Tesis Edilecek Olan ve Kamulaştırma Bilgileri ve Güzergâhı Gösterilen “Kahyalar KÖK-Bolkuş KÖK Enerji Nakil Hattı”nın Yapımı Amacıyla Bazı Taşınmazların Türkiye Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 4434)

- İzmir İli Sınırları İçerisinde Tesis Edilecek Olan ve Kamulaştırma Bilgileri ve Güzergâhı Gösterilen “Dereköy KÖK-Durmuşlar KÖK Enerji Nakil Hattı”nın Yapımı Amacıyla Bazı Taşınmazların Türkiye Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 4435)
- Mersin İli Sınırları İçerisinde Tesis Edilecek Olan ve Kamulaştırma Bilgileri ve Güzergâhı Gösterilen “9M5126 İM-Derince Çıkışı Enerji Nakil Hattı”nın Yapımı Amacıyla Bazı Taşınmazların Türkiye Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 4436)
- Hatay İli Sınırları İçerisinde Tesis Edilecek Olan ve Kamulaştırma Bilgileri ve Güzergâhı Gösterilen “9H2090 Dörtyol Yeniyurt-Yeşiltepe Sulama (Say KÖK-Yeşiltepe KÖK Arası) Enerji Nakil Hattı”nın Yapımı Amacıyla Bazı Taşınmazların Türkiye Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 4437)
- Mülkiyeti Maliye Hazinesine Ait Olan Taşınmazların Özelleştirme Kapsam ve Programına Alınması, Özelleştirilmesi, Özelleştirme İşlemlerinin 31/12/2025 Tarihine Kadar Tamamlanması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 4438)

YÖNETMELİKLER

- İşkolları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Evrensel Hizmet Gelirlerinin Tahsili ve Giderlerin Yapılmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Yalova Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği

TEBLİĞ

- Emlak Vergisi Kanunu Genel Tebliği (Seri No: 79)

YARGI BÖLÜMÜ

YARGITAY KARARI

- Yargıtay 3. Hukuk Dairesine Ait Karar

Kuraklıktan etkilenen çiftçilere destekleme yapılacak

Resmi Gazete'de yayımlanan Cumhurbaşkanı kararına göre yetersiz yağış nedeniyle verim kaybı yaşayan çiftçilere dekar başına 30-100 TL arasında değişen tutarlarda destekleme yapılacak.

Bu yıl iklimsel faktörlere bağlı olarak yetersiz yağış nedeniyle verim kaybı yaşayan çiftçilere, verim kaybı oranına bağlı olarak dekar başına 30 TL ile 100 TL arasında değişen tutarlarda destekleme ödemesi yapılacaktır.

Resmi Gazete'de yayımlanan Cumhurbaşkanı kararına göre, kapsamda dahilindeki çiftçilerin, Tarım ve Orman Bakanlığınca belirlenen tarım havzalarında, köy ve mahallelerde yetiştirdikleri ürünlerinde Yüzde 30 ve üzeri verim kaybı görenlerine destekleme ödemesi yapılacaktır.

Bu kapsamda çiftçilerden, verim kaybı;

- Yüzde 30-39 arasında olanlara dekar başına 30 TL,
- Yüzde 40-49 arasında olanlara dekar başına 40 TL,
- Yüzde 50-59 arasında olanlara dekar başına 50 TL,
- Yüzde 60-99 arasında olanlara dekar başına 60 TL,
- Yüzde 70-79 arasında olanlara dekar başına 70 TL,

01.09.2021

- Yüzde 80-89 arasında olanlara dekar başına 80 TL,
- Yüzde 90-99 arasında olanlara dekar başına 90 TL
- Yüzde 100 kayıp yaşayanlara da dekar başına 100 TL ödeme yapılmasına karar verildi.

Verim kayıplarının belirlenmesinde, ilgili tarım havzasının yağış durumuna ilişkin meteorolojik veriler ve TARSİM kayıtları dikkate alınarak ilçe tahkim komisyonları tarafından belirlenen oranlar esas alınacak.

Göğüs etine fahiş zam! Yumurtaya da dev zam kapıda

Samsun Kasaplar Odası Başkan Yardımcısı Mustafa Pamuk, göğüs etinin 8 TL zamlandığını söyledi. Pamuk'un aktardığına göre 18 TL'den 30 TL'ye çıkan yumurtanın kolisi 45 TL'yi bulabilir.

Türkiye'yi etkisi altına alan orman yangınlarından dolayı getirilen mangal sınırlamasıyla beyaz ete talep azalınca, fiyatlar da düştü.

Yaşanan düşüşü tamamen mangal sezonuna bağlayan Samsun Kasaplar Odası Başkan Yardımcısı Mustafa Pamuk, "Izgara çeşitleri 4 TL düştü. Bütün tavuk fiyatlarında ise fazla bir indirim olmadı. Göğüs ise 8 TL zamlandı" dedi.

Tavuk fiyatlarının şu anki fiyatların 5 TL daha ucuz olması gerektiğini savunan Pamuk, şu anda ortalama bütün bir tavuğun fiyatının 36 TL bandında olduğunu ifade etti.

Pamuk'un aktardığına göre, yumurta fiyatları artmaya devam ediyor.

GÖĞÜS IZGARA GRUBUNDA OLMADIĞI İÇİN ZAMLANDI

Mustafa Pamuk'un verdiği bilgiye göre, bütün tavukta kilo başına 1-1.5 TL bir düşüş yaşandı. Izgara türlerinden but pizolası ise 27 TL'den 22 TL'ye düştü. Kanat 30 TL'den 25 TL'ye, baget ise 24 TL'den 20 TL'ye indi. Göğüs grubunda ise fiyatlar arttı.

01.09.2021

“Çünkü göğüs ızgara grubunda değil ve her zaman döner yapılabilir” diyen Pamuk, “Göğüsün fiyatı 20 TL'den 28 TL'ye kadar çıktı” dedi.

“BÖYLE GİDERSE YUMURTA YİNE 45 TL'Yİ BULUR”

Yumurta fiyatlarının tekrardan yükselişe geçtiğine de değinen Pamuk, “S boy denilen en küçük boy yumurtanın kolisi 18 TL'ye kadar düşmüştü. Şu anda ise yumurtanın kolisi 30 TL'ye kadar geldi. Bu artışı okul sezonun açılmasına bağlayabiliriz” dedi.

“Yumurta fiyatları bu eğilimde giderse fiyatlar 30 TL'de de kalmayacak” diyen Pamuk, şöyle devam etti:

“Ocak ayında yumurtanın kolisi 40-45 TL'ye gelmişti. Yeniden o fiyatlara gelebilir. Böyle giderse tekrardan altın yumurtlayan tavuk olacak.”

Rekabet'ten 7 gübre şirketi hakkında soruşturma

Rekabet Kurulu tarafından gübre sektöründe faaliyet gösteren 7 teşebbüs hakkında soruşturma açılmasına karar verildi.

Rekabet Kurumu'nun internet sitesinde yer alan duyuruya göre, gübre sektöründeki fiyat artışlarının Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un "Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar" maddesi kapsamında incelenmesi amacıyla yürütülen ön araştırma Rekabet Kurulunca karara bağlandı.

Ön araştırmada elde edilen bilgi, belge ve yapılan tespitleri müzakere eden Rekabet Kurulu, bulguları ciddi ve yeterli bularak, Bandırma Gübre Fabrikaları AŞ, Ege Gübre Sanayii AŞ, Eti Bakır AŞ, Gemlik Gübre Sanayi AŞ, Gübre Fabrikaları TAŞ, İstanbul Gübre Sanayii AŞ ve Toros Tarım Sanayi ve Ticaret AŞ hakkında soruşturma açılmasına karar verdi.

Duyuruda, söz konusu kararın bilgilendirme içerikli olduğu ve hakkında soruşturma açılan teşebbüslerin ya da teşebbüs birliklerinin 4054 sayılı Kanun'u ihlal ettikleri, Kanun kapsamında ceza yaptırımını ile karşı karşıya kaldıkları veya kalacakları şeklinde yorumlanamayacağı belirtildi.

Dış ticaret açığı yüzde 51,3 arttı

TÜİK, Türkiye ekonomisinin temmuz ayı ihracatının 16,4 milyar dolar, ithalatın ise 20,7 milyar dolar olarak gerçekleştiğini açıkladı. Böylece İhracatta yıllık artış yüzde 10,4; ithalatta ise yüzde 16,8 oldu. İlgili dönemde dış ticaret açığı geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 51,3 artarak 4,3 milyar dolara yükseldi.

Türkiye İstatistik Kurumu ile Ticaret Bakanlığı iş birliğiyle oluşturulan genel ticaret sistemi kapsamında üretilen geçici dış ticaret verilerine göre ihracat 2021 yılı Temmuz ayında, bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 10,2 artarak 16 milyar 415 milyon dolar, ithalat yüzde 16,8 artarak 20 milyar 693 milyon dolar olarak gerçekleşti.

Aynı dönemde enerji ürünleri ve parasal olmayan altın hariç ihracat yüzde 8,9 artarak 14 milyar 442 milyon dolardan, 15 milyar 720 milyon dolara; ithalat ise yüzde 24'lük artışla 13 milyar 357 milyon dolardan, 16 milyar 566 milyon dolara yükseldi.

Dış ticaret açığı temmuzda yüzde 51,3 arttı

Temmuz ayında dış ticaret açığı bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 51,3 artarak 2 milyar 827 milyon dolardan, 4 milyar 278 milyon dolara yükseldi. İhracatın ithalatı karşılama oranı 2020 Temmuz ayında yüzde 84,0 iken, 2021 Temmuz ayında yüzde 79,3'e geriledi.

7 aylık ihracatta yıllık bazda yüzde 35'lik artış

İhracat, Ocak-Temmuz döneminde ise bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 34,9 artarak 121 milyar 325 milyon dolar, ithalat yüzde 25,8 artarak 146 milyar 802 milyon dolar oldu.

01.09.2021

Ocak-Temmuz döneminde dış ticaret açığı yüzde 4,7 azalarak 26 milyar 720 milyon dolardan, 25 milyar 477 milyon dolara geriledi. İhracatın ithalatı karşılama oranı 2020 Ocak-Temmuz döneminde yüzde 77,1 iken, 2021 yılının aynı döneminde yüzde 82,6'ya yükseldi.

İmalat sanayinin toplam ihracattaki payı yüzde 94,7

Ekonomik faaliyetlere göre ihracatta, 2021 Temmuz ayında imalat sanayinin payı yüzde 94,7, tarım, ormancılık ve balıkçılık sektörünün payı yüzde 2,6, madencilik ve taşocakçılığı sektörünün payı yüzde 2,1 oldu.

Ocak-Temmuz döneminde ekonomik faaliyetlere göre ihracatta imalat sanayinin payı yüzde 94,5, tarım, ormancılık ve balıkçılık sektörünün payı yüzde 3,2, madencilik ve taşocakçılığı sektörünün payı yüzde 1,9 oldu.

İhracat ve ithalatta zirvedeki ülkeler değişmedi

Temmuz ayında ihracatta ilk sıradaki Almanya'ya yapılan ihracat 1 milyar 446 milyon dolar olurken, bu ülkeyi sırasıyla 1 milyar 57 milyon dolar ile ABD, 983 milyon dolar ile Birleşik Krallık, 803 milyon dolar ile İtalya, 772 milyon dolar ile Irak takip etti. İlk 5 ülkeye yapılan ihracat, toplam ihracatın yüzde 30,8'ini oluşturdu.

İthalatta ilk sıradaki Çin'den yapılan ithalat 2 milyar 657 milyon dolar olurken, bu ülkeyi sırasıyla 2 milyar 453 milyon dolar ile Rusya, 1 milyar 630 milyon dolar ile Almanya, 937 milyon dolar ile ABD, 905 milyon dolar ile İtalya izledi. İlk 5 ülkeden yapılan ithalat, toplam ithalatın yüzde 41,5'ini oluşturdu.

Tüketici kredilerinde kamunun payı azalıyor

Hazine ve Maliye Bakanı Elvan tüketici kredilerine yönelik bir tedbir gelebileceğine dikkat çekti. BDDK verileri kamu mevduat bankalarının tüketici kredilerinin her türünde küçüldüğünü ortaya koyarken yerli özel ve yabancı bankaların olası tedbirlerden daha fazla etkileneceğini gösteriyor.

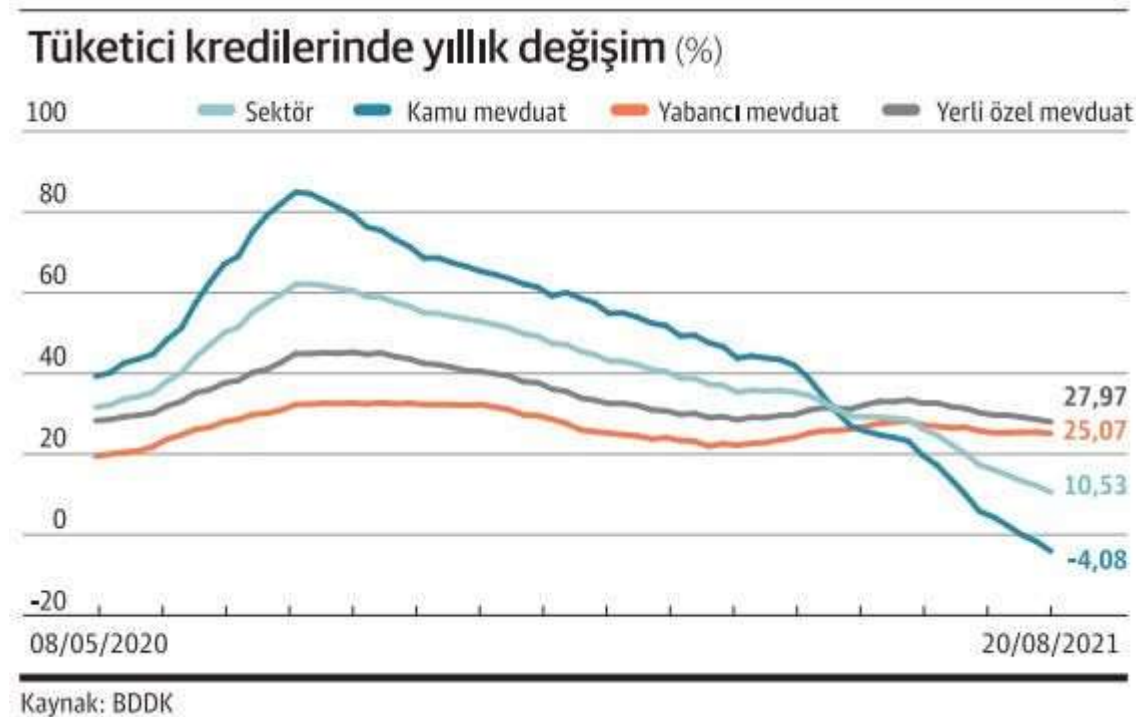
Tüketici kredilerinde normalleşme ve ekonomik açılmayla hızlanan talep ekonomisi yönetimine bazı tedbirler aldı. Temmuzda özellikle kredi kartı ve taşıt kredisine taksit sınırlaması getirilirken geçen hafta Hazine ve Maliye Bakanı Lütfi Elvan büyümesinden hız kaybetmeyen tüketici kredileri için yeni önlemlerin alınabileceğini ve bankalarla görüşmelerin yürütüldüğünü söyledi. Merkez Bankası da hem Para Politikası Kurulu toplantı özetlerinde hem de Enflasyon Raporu'nda tüketici kredilerine yönelik uyarılarda bulunmuş ve yeni makroihtiyati tedbirlerin gelebileceğini belirtmişti.

Kamu geçen yıl yüzde 85'e varan büyüme yakalamıştı

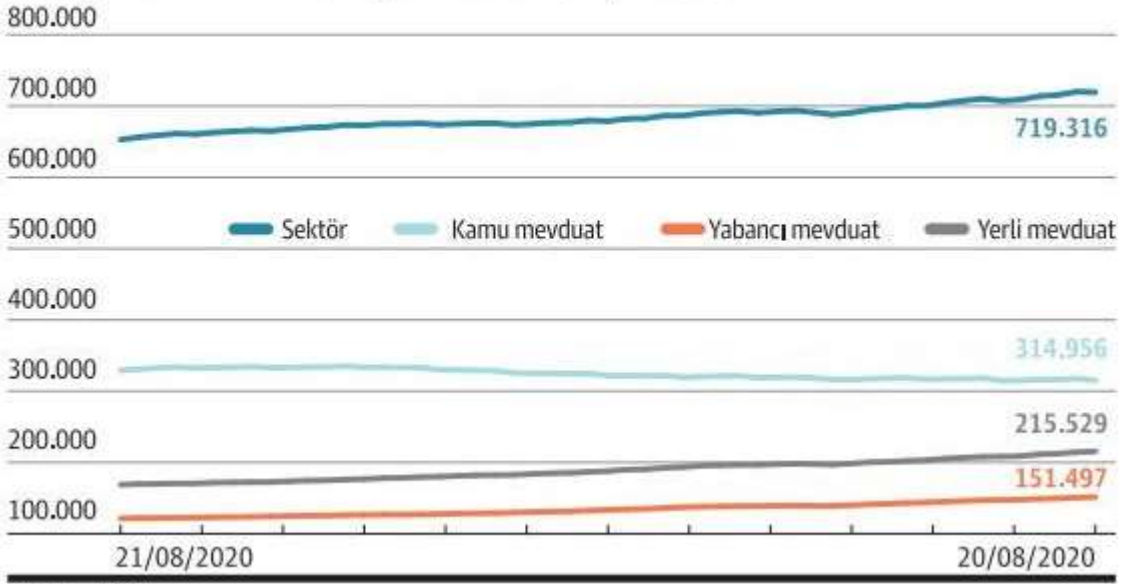
Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'nun haftalık verileri tüketici kredilerinde büyümenin yerli özel ve yabancı mevduat bankalarında olduğunu ortaya koyuyor. 20 Ağustos haftası itibarıyla bankacılık sektöründe tüketici kredileri 2020 sonuna göre yüzde 6,41, geçen yıl aynı haftaya göre ise yüzde 10,2 büyüme gösterdi. Ancak bu kredi büyümesinde kamunun hiçbir payı yok. Öyle ki kamu mevduat bankaları tüketici

kredilerinde yılsonuna göre yüzde 4,36, geçen yılın aynı haftasına göre ise yüzde 4,28 küçülme yaşadı. Geçen yıl pandemi döneminde ise kredi büyümesinin büyük çoğunluğunu kamu mevduat bankaları sırtlamıştı. Kamu mevduat bankaları geçen yıl mayıs ayı sonrasında tüketici kredilerinde çok hızlı bir büyüme göstermişti. Öyle ki geçen yıl ağustosta tüketici kredilerinde yıllık büyüme yüzde 85'e gelmişti. Ancak bu yıl haziran ayından itibaren kamu mevduat bankaları tüketici kredilerinde frene bastı. Önce tek haneli yıllık büyümeler yaşanırken ağustos ayı itibariyle kamu mevduat bankalarının tüketici kredilerinde daralmaya geçti. Kamu bankaları tüketici kredisi büyümesinde frene bassa da halen daha tüketici kredilerinin yüzde 44'ü yani 315 milyar lirası kamu mevduat bankaları tarafından karşılanmış durumda.

Merkez Bankası verilerine göre 20 Ağustos haftasında TL bazlı konut kredisi faizi yüzde 17,88 olurken, taşıt kredi faizi yüzde 21,48, ihtiyaç kredisi faizi ise yüzde 22,99 olarak belirlendi. Bir önceki haftaya göre tüketici kredi faizlerinde çok az bir düşüş yaşansa da yine geçen yılki faiz oranlarına göre oldukça yüksek seviyeler devam ediyor. Bu yüksek faiz oranlarına rağmen vatandaşların tüketici kredilerine olan talebi ise kesilmiyor.

Bireysel kredilerde görünüm (milyon TL)

Kaynak: BDDK

Yerli özel bankalardan taşıtta iki katı büyüme

BDDK haftalık verilerine göre yerli özel mevduat bankalarında toplam tüketici kredilerinde yıl sonuna göre yüzde 18,41, geçen yılın aynı haftasına göre ise yüzde 27,7'lik bir büyüme yaşandı. Bu büyümede ağırlığı ise taşıt ve ihtiyaç kredileri çekiyor. Yerli özel mevduat bankaları konut kredilerinde yılsonuna göre yüzde 7,7, geçen yılın aynı haftasına göre ise yüzde 9,86'lık bir artış yaşamayı başardı. Taşıt kredilerinde ise durum oldukça dikkat çekici. Yerli özel mevduat bankalarının yılsonuna göre taşıt kredisi büyümesi yüzde 32,9 olurken geçen yılın aynı dönemine göre iki katından fazla yüzde 104,4 büyüme sağladı. İhtiyaç kredilerinde yılsonuna göre artış yüzde 21,8, geçen yıla göre değişim ise yüzde 33 olarak belirlendi.

Türlerine göre tüketici kredilerinde değişim (%)

Konut	Yıl-sonuna göre	Geçen yılın aynı dönemine göre
Sektör	0,32	2,36
Kamu mevduat	-2,07	-0,2
Yabancı mevduat	6,2	6,9
Yerli özel mevduat	7,7	9,86
Taşıt		
Sektör	23,5	45,3
Kamu mevduat	-0,52	-17,2
Yabancı mevduat	28,5	55,6
Yerli özel mevduat	32,9	104,4
İhtiyaç		
Sektör	0,3	15
Kamu mevduat	-7,05	-8,64
Yabancı mevduat	21,3	30,4
Yerli özel mevduat	21,8	33

Kaynak: BDDK

Yabancı bankalarda ihtiyaçta yüzde 30,4 artış

Yabancı mevduat bankalarında da yerli özel mevduat bankalarına benzer bir görünüm var. Yabancı mevduat bankaları toplam tüketici kredilerinde yılsonuna göre yüzde 17,73, geçen yılın aynı haftasına göre ise yüzde 24,8 büyüme gösterdi. Yabancı mevduat bankaları konut kredilerinde yılsonuna göre yüzde 6,2, geçen yılın aynı haftasına göre ise yüzde 9,9'luk bir büyüme sağladı. Taşıt kredilerinde yerli özel mevduat bankaları kadar olmasa da yüksek büyümeler yabancı mevduat

bankalarında da yaşandı. Yabancı mevduat bankalarının yılsonuna göre taşıt kredisi büyümesi yüzde 28,5 olurken geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 55,6 artış sağladı. İhtiyaç kredilerinde yılsonuna göre artış yüzde 21,3, geçen yıla göre değişim ise yüzde 30,4 oldu.

Kamu mevduat bankaları taşıtta yüzde 17,2 küçüldü

Kamu mevduat bankaları geçen yılki büyüme rakamlarının çok uzağında olduğu gibi tüm tüketici kredi türlerinde küçülme yaşadı. Toplamda tüketici kredilerinde kamu mevduat bankaları yılsonuna göre yüzde 4,36, geçen yılın aynı haftasına göre ise yüzde 4,28 küçüldü. Yine geçen yıl öncü olduğu konut kredilerinde yılsonuna göre küçülme yüzde 2,07 olurken geçen yılın aynı haftasına göre yüzde 0,2 daralma oldu. Taşıt kredilerinde yılsonuna göre daralma yüzde 0,52, geçen yılın aynı haftasına göre ise yüzde 17,2'lik azalma yaşandı. İhtiyaç kredilerinde ise kamu mevduat bankaları yılsonuna göre yüzde 7,05, geçen yılın aynı haftasına göre ise yüzde 8,64'lük küçülme gösterdi.

Taşıt ve ihtiyaç kredisinde frene basılabilir

Hem Hazine ve Maliye Bakanı Lütfi Elvan'ın hem de Merkez Bankası'nın tüketici kredilerine yönelik sözleri yerli özel ve yabancı mevduat bankalarını daha fazla ilgilendiriyor gibi görünüyor. Kamu mevduat bankaları tüketici kredilerinde daralma gösteriyor. Uzmanlar yüzde 15 büyüme şartı getirilebileceğini dile getiriyor. Bu durumda yerli özel ve yabancı mevduat bankalarının özellikle taşıt ve ihtiyaç kredilerinde frene basmaları beklenti dahilinde.

Tahsili gecikmiş alacak oranı yüzde 2,3

Türkiye Bankalar Birliği'nin (TBB) verilerine göre Haziran 2021 itibariyle bankalar ve banka dışı finansal kuruluşlar tarafından kullanılan bireysel krediler yüzde 27 artarak 929 milyar liraya çıktı. Bireysel kredilerin yüzde 46'sını ihtiyaç kredileri, yüzde 31'ini konut kredileri, yüzde 18'ini kredi kartları ve yüzde 5'ini taşıt kredileri oluşturdu. Bireysel kredilerde tahsili gecikmiş alacak oranı bir önceki yıla göre 0,7 puan düşerek yüzde 2,3 seviyesinde gerçekleşti. Bireysel kredi kullanan kişi sayısı da son 1 yılda 1.3 milyon kişi artarak 34.5 milyon kişiye çıkarken ortalama kredi bakiyesi de 26.9 bin lira düzeyinde gerçekleşti. Haziranda 129 bin kişi ilk defa kredi kartı, 95 bin kişi ihtiyaç kredisi alırken, konut kredisi kullanan kişi sayısı 21 bin oldu. 101 bin kişi ise ilk defa kredili mevduat hesabı kullandı.

Moody's, Türkiye için büyüme tahminini yükseltti

Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Moody's, Türkiye ekonomisinin 2021 yılı büyüme tahminini yüzde 5'ten yüzde 6'ya çıkardı.

Moody's, Küresel Makro Görünüm 2021-22 raporunun Ağustos 2021 sayısını yayımladı. Raporda, küresel toparlanmanın sağlamlaştığı, ancak koronavirüs salgınında Delta varyantının yayılmasının risk oluşturduğuna dikkat çekildi.

Çoğu G-20 ekonomisi için enflasyonun 2021'de yüksek kalmasının, 2022'de ise düşmesinin beklendiğine işaret edilen raporda, birkaç gelişmiş ekonomi merkez bankasının likidite destekleri ve varlık alımları da dahil acil durum önlemlerini kademeli olarak geri çekmesinin beklendiği ifade edildi.

Raporda, geçen yıl yüzde 3,2 daralan G20 ekonomilerinin 2021'de yüzde 6,2 ve 2022'de yüzde 4,5 büyümesinin tahmin edildiği aktarıldı.

Moody's'in raporunda, G20'nin gelişmiş ekonomilerinin ise 2021'de yüzde 5,6 ve 2022'de yüzde 4,2 büyüyeceğinin tahmin edildiği kaydedildi. Gelişmekte olan ekonomilerin ise bu yıl yüzde 7,2 büyümesinin öngörüldüğüne işaret edilen raporda, bu ülkelerin büyüme performansının 2022'de ise yüzde 5,1'e düşeceği aktarıldı.

Raporda, Türkiye ekonomisinin de 2021'de yüzde 6 büyümesinin beklendiği bildirildi. Moody's mayıs ayında yayımladığı raporda Türkiye ekonomisinin 2021'de yüzde 5 büyüyeceğini öngörmüştü.

2022 için yüzde 3,6 büyüme öngörülüyor

Türkiye ekonomisinin 2022 yılına ilişkin büyüme beklentisinin de yüzde 3,5'ten yüzde 3,6'ya çıkarıldığına işaret edilen raporda, devam eden küresel ekonomik toparlanma ve aşılamadaki ilerleme sayesinde turizm sektöründeki toparlanmanın Türkiye ekonomisindeki büyümeyi desteklediği kaydedildi.

Geçen yılki güçlü kredi büyümesinin devam eden etkisinin ve baz etkisinin de büyümede rol oynadığına işaret edilen raporda, sıkılaştan finansal şartlar, bu yıl kredilerdeki büyümenin geçen yıldan çok daha düşük bir seviyede kalması ve ısrarcı şekilde yüksek seyreden enflasyon nedeniyle büyüme ivmesinde gelecek çeyreklerde yavaşlama beklendiği ifade edildi.

İçişleri Bakanlığı'ndan 81 ile PCR testi genelgesi

İçişleri Bakanlığı 81 İl Valiliğine PCR Testi konulu yeni bir genelge daha gönderdi. Genelgeye göre aşısız eğitim personelinden haftada iki kez PCR testi istenecek.

İçişleri Bakanlığınca, 81 il valiliğine yüz yüze eğitim öncesi "PCR Testi Zorunluluğu" konulu genelge gönderildi.

Genelgede, başta öğretmenler olmak üzere, eğitim personeli, kantin çalışanları ile öğrenci servislerinin şoför ve rehber personeli gibi öğrencilerle bir araya gelecek görevlilerden aşı olmamış ya da daha önce hastalık geçirmemiş olanlardan, haftada iki kez PCR testi ile taramalarının isteneceği, PCR testi sonuçlarının okul idareleri tarafından gerekli işlemler yapılmak üzere kayıt altında tutulacağı belirtildi.

Salgınla mücadelenin başarılı bir şekilde sürdürülmesi ve salgının olumsuz ekonomik ve sosyal etkilerinin tamamen bertaraf edilerek kalıcı ve sürdürülebilir normalleşmenin sağlanmasında, aşılamanın büyük önem taşıdığına vurgu yapılan genelgede, aşıya karşı tereddüt içerisinde olan kesimlerin kaygı ve tereddütlerini gidermeye yönelik bilgilendirme ve rehberlik faaliyetlerine ağırlık verilmesi istendi.

Genelgede, 6 Eylül Pazartesi'den itibaren aşı süreci tamamlanmayan veya hastalığı geçirmemiş kişilerin, konser, sinema ve tiyatro gibi vatandaşların toplu olarak bulunduğu faaliyetlere katılımında ya da uçak, otobüs, tren veya diğer toplu ulaşım araçlarıyla yapacağı şehirler arası seyahatler için negatif sonuçlu PCR testinin zorunlu olduğu bildirildi.

18 yaş ve üstü vatandaşlara uygulanacak

Milli Eğitim Bakanlığınca 24 Ağustos 2021'de yayımlanan "COVID-19 Salgınında Okullarda Alınması Gereken Önlemler Rehberi"nde öğrencilerle bir araya gelmesi zorunlu olan aşı olmamış öğretmen ve okul çalışanlarından haftada iki kez PCR testi istenildiği hatırlatılan genelgede, şu bilgilere yer verildi:

"Başta öğretmenler olmak üzere, eğitim personeli, kantin çalışanları ile öğrenci servislerinin şoför ve rehber personeli gibi öğrencilerle bir araya gelecek kişilerin/görevlilerin aşı/ı/geçirilmiş hastalık durumunda (COVID-19 hastalığı sonrası bilimsel olarak bağışık kabul edilen süreye göre) olmamaları halinde, bu kişilerden haftada iki kez PCR testi ile taranmaları istenilecek. Sonuçlar okul idaresi tarafından gerekli işlemler yapılmak üzere kayıt altında tutulacak.

PCR negatif test zorunluluğu istenilen alanlara (okul, sinema, tiyatro, konser vb.) girmek isteyen ya da şehirler arası toplu taşıma araçlarını (uçak, tren, otobüs vb.) kullanacak kişiler, aşı/ama süreçlerinin tamamlanmış veya hastalığı geçirmiş kişi durumunda olup olmadığını Hayat Eve Sığar (HES) uygulaması üzerinden kontrol ederek PCR negatif test raporu almaları gerekip gerekmediğini öğrenebilecek. Aşı süreci tamamlanmayan veya hastalığı geçirmemiş kişilerden, belirli alanlara girişte (okul, sinema, tiyatro, konser vb.) ya da şehirler arası toplu taşıma araçlarını (uçak, tren, otobüs vb.) kullanma sırasında istenilecek PCR negatif test sonucu 18 yaş ve üzeri vatandaşlar için uygulanacak."

Artık dilenci değiliz

Cumhurbaşkanı Erdoğan, savunma sanayii çalışmalarına ilişkin "Artık kapılarda dilenci değiliz, tam aksine şimdi herkes bizden talep ediyor." dedi.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan Deniz ve Hava Harp Okulu diploma töreninde yaptığı konuşmada Türkiye'nin artık kendi ürettiği milli İnsansız Hava Araçları (İHA) ve Silahlı İnsansız Hava Araçları (SİHA) olduğuna dikkat çekti ve "Artık kapılarda dilenci değiliz, tam aksine şimdi herkes bizden talep ediyor" dedi. AK Parti Genel Başkanı ve Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Milli Savunma Üniversitesi Deniz ve Hava Harp Okulu Diploma Alma ve Sancak Devir Teslim Töreni'nde açıklamalarda bulundu.

Burada yaptığı açıklamalarda savunma sanayi çalışmalarını öven Erdoğan, "Başkalarının ihsanı ile güçlü savunma mekanizması kurulamaz dedik ve kendi göbeğimizi kendimiz kesmeye karar verdik. Artık İHA'larımız, SİHA'larımızı ve Akıncılarımız var. Artık dilenci değiliz" dedi.

Erdoğan, şunları söyledi:

"Ne zaman ki bunları deklare ettik, ambargolarla karşılaştık. Daha yeni başbakan olmuştum. Amerikaya İHA istemeye gittik. Biz NATO'da birlikte değil miyiz? Terör ile mücadele ederken bize destek vermeyecek misiniz dedik. Bize iki günlüğüne İHALarı verdiler. Ama bize İHA değil SİHA lazım. Ama sağolsun bunlar bizim önümüzü açtı. Artık İHA'mızı, SİHA'mızı ve Akıncıyı da yaptık. Şimdi Hürkuşumuzu da yapacağız."

"Ülkemizin huzuruna, milletimizin birliğine, devletimizin gücüne ve itibarına saldırılmasının sebebi Türkiye'yi tekrar oyun dışına itme hesabıdır" diyekonuşan Erdoğan, şöyle devam etti: "15 Temmuz'u anlamayanlara nihai mesajı 2023'te (Cumhuriyet'in 100. yılı) vereceğiz."

Erdoğan'ın açıklamalarından satır başları şöyle;

"Bu mübarek orduyu yozlaştırmak, içten içe çürütmek için çok uğraşıldı. Bugün burada yeniden dünyayı kendine hayran bırakan o kanın temsilcilerini görüyorum. Sınırlarımızda, semalarımıza sizlerin sesi, nefesi hakim oldukça bu millete yan gözle bakmak kimsenin haddine değildir."

Kara Harp Okulumuzdan mezun olan öğrencilerimizi tebrik ediyorum. Milli Savunma Üniversitemizin hocalarına 5 yıl gibi kısa bir sürede daha güçlü bir şekilde yeniden ayağa kaldırdıkları için teşekkür ediyorum. İnşallah her anlamda reformları kararlılıkla sürdürelim. 230 yıllık en eski geleneğe sahip ordumuzu daha da güçlendireceğiz. Bizim milletimiz her dönemde teşkilatçılığı ve askeri düzeni ile her dönem öne çıkmıştır. Doğu ve Batı medeniyetlerinin tamamı ile kurduğumuz temaslar sayesinde sürekli kendimizi geliştirdik.

PKK'dan FETÖ'ye kadar Türkiye'nin önüne dizilen tuzakları sıra sıra aşarak asli gündemimize odaklandık. Büyük ve güçlü Türkiye için adım adım ilerliyoruz. Bu sürecin en kritik safhalarından biri de askeri gücümüz çağın gereklerine göre kurduk. Başkalarının ihsanı ile güçlü savunma mekanizması kurulamaz dedik ve kendi göbeğimizi kendimiz kesmeye karar verdik. Artık İHA'larımız, SİHA'larımızı ve Akıncılarımız var. Artık dilenci değiliz."

Ne zaman ki bunları deklare ettik, ambargolarla karşılaştık. Daha yeni başbakan olmuşum. Amerikaya İHA istemeye gittik. Biz NATO'da birlikte değil miyiz? Terör ile mücadele ederken bize destek vermeyecek misiniz dedik. Bize iki günlüğüne İHA'ları verdiler. Ama bize İHA değil SİHA lazım. Ama sağ olsun bunlar bizim önümüzü açtı. Artık İHA'mızı, SİHA'mızı ve Akıncıyı da yaptık. Şimdi Hürkuşumuzu da yapacağız.

'BUNLAR BİZE KIBRIS'TA TELSİZ BİLE VERMEDİ'

İmzalanan sözleşmelerin nasıl yerine getirilmediğini asla unutmayacağız. Bunlar bize Kıbrısta telsiz bile vermedi. Kötü komşular bizi ev sahibi yaptı. Hamdolsun Savunma Sanayimizin başkanlığında gerek özel sektörümüzün desteği ile bu sorunları aştık. Gözlerimizin önünde terör örgütlerine nasıl bilabedel aktarıldığına şahit olduk. NATO'da beraberiz ama terör örgütlerine mühimmat gönderiyorlar.

Değerli misafirler tüm bunlar bize kağıt üzerinde önümüze konan bahaneler olmadığını meselenin Türk milleti olduğunu gösterdi. Kendi gücümüze ve imkanlarımıza odaklandı. Tankından topuna bombasından tüfeğine kadar dünyadaki muadillerinden çok daha iyisini üreten bir ülke haline geldik. Önümüzde 3-5 yıl içinde

01.09.2021

neticelendirdiğimizde en üst sıralara yerleşmiş olacağız. Hamdolsun bugüne kadar vesayetinden darbesine kadar her yolu denediler ama bir netice elde edemediler.

Türkiye 100 yıl değil, 600 yıl artı 100 yıllık, 1000 yıl artı 100 yıllık bir millettir. Cumhurbaşkanlığı bayrağındaki yıldızlar herhalde modadan çıkmadı. Aslını neslini tarihini bilen gençler yetiştirerek sağlam köprüler kurma gayretindeyiz. Biliyorsunuz 2 gün önce Ankara'da devasa Milli Savunma'nın Türk Silahlı Kuvvetleri'nin dev karargahının temelini attık. 19 Mayıs 2023'te açılışını yapacağız. Öğrencilerimizi tebrik ediyorum. Milli Savunma Üniversitemizin hocalarına ve yöneticilerini tebrik ediyorum. Hepinize sevgilerimi, saygılarımı sunuyorum. Kalın sağlıklıcakla."

Bakan Muş DÜNYA'ya açıkladı: İhracata 'e-Turquality' dopingi geliyor

Ticaret Bakanı Mehmet Muş, ihracatta yeni yol haritasını DÜNYA'ya açıkladı. Yeşil Mutabakat'ın tarife dışı engel haline gelmemesi gerektiğini belirten Muş, "Türkiye AB hedefini koruyor, hem üye olmak hem ortaklığı güçlendirmek istiyoruz. AB ile ekonomik ilişkilerin politik tartışmalara fade edilmemesi gerekir" dedi.

Canan SAKARYA - Hüseyin GÖKÇE

Ticaret Bakanı Mehmet Muş, bu yıl 210 milyar doları geçmesi beklenen ihracatı önümüzdeki dönemde daha ileri noktalara taşımak için hizmet ihracatına ağırlık vereceklerini söyledi. Turquality programını daha etkin hale getirileceklerini, yazılım ve oyun ihracatı ile ilgili ayrı bir Turquality programı oluşturacaklarını belirten Bakan Muş, uzak ülke stratejisi üzerinde çalıştıklarını, ihracatçıların menzilin 2 bin 500 km'nin üzerine çıkaracaklarını söyledi.

Avrupa Yeşil Mutabakatı'na ilişkin olarak "Biz ne çok öne çıkmak istiyoruz ne de çok geride kalmak istiyoruz. AB ile süreci beraber götürmek istiyoruz" diyen Muş, bu konuda özel sektörün de içinde yer aldığı çalışma başlattıklarını kaydetti. Muş, geçiş belgeleri konusunda yaşanan sorunu çözmek için görüşmelerin sürdüğünü bildirdi. Ankara Sohbetleri'ne konuk olan Ticaret Bakanı Mehmet Muş, Ankara Temsilcimiz Maruf Buzcugil'in sorularını yanıtladı:

TÜRKİYE İYİ BİR TEDARİKÇİ OLARAK ORTAYA ÇIKTI

- **Aşılamların başlamasının ardından küresel ticarete bir canlanma yaşanıyor, özellikle ihracat hedefleri erinde hangi noktaya gidiyoruz?**

Türkiye'nin ihracatında bir artış olduğu aşikar. Bu durum Türk ihracatçısının uluslararası piyasada hem rekabet hem kalite noktasında belli bir yere geldiğini gösteriyor. Tedarik edilemeyen ürünler konusunda yaşanan problemler nedeniyle Türkiye iyi bir tedarikçi olarak ortaya çıkmış vaziyette. Türkiye hem kalitesi hem de pazarlara konumu itibarıyla ürünlerini kısa sürede sevk etme kabiliyetine sahip. O nedenle sanayide kapasite kullanım oranlarımız şu anda çok yüksek, ayrıca ilave yatırımlar da söz konusu. Nereden biliyorum bunu? Çünkü ihracatçı birlikleri geliyor, sektörler geliyor ve yatırımlarını anlatıyor. Bu ilave yatırımlar da önümüzdeki dönemde Türkiye'nin ihracatına yansıtacak. Biz 2021'in tamamında ciddi bir rakama ulaşmayı hedefliyoruz.

TURQUALITY PROGRAMINI ELDEN GEÇİRİYORUZ

- **Yılsonu itibarıyla ihracat 200 milyar doların üzerine çıkacak mı?**

2021'in geri kalan 4 aylık döneminde bir kapanma olmazsa, taleple ilgili bir sorun yaşanmaz, olağanüstü bir durum olmazsa Sayın Cumhurbaşkanımızın ifade ettiği 210 milyar dolar rakamını rahat yakalayacağımızı düşünüyoruz. 2022 yılında da bunun üzerine koymaya çalışacağız. Şimdi arkadaşlarımızla üzerinde çalıştığımız önemli konular var. Turquality programını elden geçiriyoruz, çünkü yapıldığı günden bugüne o program ihracatçımıza önemli katkılar sundu, şimdi daha etkin daha güçlü hale getiriyoruz. İkinci olarak; uzak ülke stratejisini çalışıyoruz. Türkiye'nin ihracatının menzili ortalama 2 bin 500 km. Vietnam 8 bin km. Dolayısıyla bizim ihracatçımız daha çok yakın pazarları seviyor. Fakat biz bu ihracatı belli bir rakamın üzerine çıkartmak istiyorsak, uzak pazarlara gitmek zorundayız, gideceğiz. Bakanlık olarak bu strateji üzerinde çalışıyoruz, belli bir noktaya geldi, paydaşlarımızla, ilgili odalarla ve ihracatçı birliklerimizle paylaşıp bunu bir belge haline getirip hareket edeceğiz.

2500 KM STRATEJİSİNDE HEDEF ÜLKELER

- **Uzak ülke olarak hangi pazarlar hedefleniyor?**

Uzak Doğu da var, Latin Amerika da var, Kuzey Amerika da var. Şu anda ABD'ye ihracatımız gayet iyi, oraya da ciddi şekilde odaklanmak ve ticaretimizi artırmak istiyoruz. Türk İhracatçısını 2 bin 500 km'nin üzerine taşımak istiyoruz. Orada gidebileceğimiz yeni pazarlar yeni piyasalar var ve bu pazarlara gitmek istiyoruz. Buraya gitmeyi başarırız, ihracatımızı bugün konuştuğumuz 210 milyar doların üzerine koyarak devam edebiliriz.

E-İHRACAT

- **Dünya e-ihracata yöneliyor**

Dış ticaretle ilgili çalıştığımız üçüncü konu e-ihracat. Şu anda dünya elektronikleşiyor, ülkeler, insanlar, şirketler, e-ihracata yöneliyor. Bununla alakalı Bakanlığımızda güçlü bir daire başkanlığı oluşturuldu, stratejimizi belirliyoruz. Buraya hem firmaların yönelmesi hem de bunun bir altyapısı gerekiyor. e-ihracat yapacağınız ülkedeki en önemli konu hız. Hangi ülkeye malınızı satıyorsanız, ne kadar sürede bu malın teslimatını yapacaksınız, gümrüklemesini nasıl yapacaksınız, iade ettiği zaman o iade işlemleri ile ilgili meseleleri nasıl çözeceksiniz. Bunların üzerinde çalışıyoruz. Bunların çözülmesi lazım ki, biz e-ihracatta mesafe kat edebilelim. Ciddi şekilde bunu da gündemimize aldık ve destekleyeceğiz. Çünkü dünya yavaş yavaş oraya doğru gidiyor ve biz bunun dışında kalmak istemiyoruz.

● **“Hizmet İhracatçıları Birliği kuruldu, kadrolarını verdik”**

Dördüncü konu hizmet ihracatı. Uluslararası Hizmet Ticareti Genel Müdürlüğü'nü kurduk. Hizmet ihracatı konusuna ciddi şekilde eğilmek istiyoruz. Turizm de bir hizmet ihracatı. Bu alanı Turizm Bakanlığı yönetiyor, biz bu alana girmiyoruz. Yazılım, oyun, siber güvenlikle ilgili ihracata çok ciddi destek vereceğiz. Sağlık turizmine çok ciddi destek vereceğiz, bu işin ticarileştirilmesi Ticaret Bakanlığı'nın görevi. Bundan sonraki aşama ise Sağlık Bakanlığı'nın alanına giriyor. Türkiye'nin çok ciddi bir altyapısı var, bu konuda çok rekabetçiyiz. Hizmet İhracatçıları Birliği kuruldu. Buranın kadrolarını da verdik, yakında faaliyete geçecek. Dolayısıyla burada biz bir istatistik de oluşturmak istiyoruz. Daha çok Merkez Bankası'ndaki verilerle ne kadar hizmet ihracatı yaptığımızı görüyoruz. Ama Hizmet İhracatı Birliği üzerinden ihracatı destekleyeceğimiz için bir anlamda burada ne kadar ihracat yaptığımızı istatistiki olarak görme imkanına da kavuşmuş olacağız.”

“AB İLE EKONOMİK İLİŞKİLER POLİTİK TARTIŞMALARA FEDA EDİLMESİN”

- **Gümrük Birliğinin güncellenmesi konusunda bir gelişme sağlanabilecek mi?**

Türkiye olarak, AB hedefini koruyoruz. AB'ye üye olmak, Gümrük Birliği'nin güncellenmesini, ekonomik ortaklığı güçlendirmek istiyoruz. AB ile karşılıklı ticaret bu yıl 160 milyar doları bulacak, dengeli bir ticaretimiz var, bunu dengeli büyütmek her iki tarafta da refahın büyümesi anlamına gelir. Son AB zirvesi öncesinde de 'rakamları dengeli olarak büyütelim' dedik. Gümrük Birliği 1994 yılında imzalandı, 1995'te yürürlüğe girdi, bugün e-ihracatı, dijitalleşmeyi konuşuyoruz dolayısıyla güncellenmesi gerekiyor. AB yetkililerine, 'ekonomik ilişkilerin, ekonomik refahın, bazı politik tartışmalara feda edilmemesi gerektiğini' söyledim. AB ile anlaşamadığımız politik meseleler var, ama bu nedenle ihracatımızı, ticaretimizi, ekonomik faaliyetlerimizi niye akamete uğratalım? Toplumlarımızın, ülkelerimizin refahı niye geride kalsın, niye yükselmesin? Türkiye'de nominal olarak milli gelir 9 bin dolar. Satın alma paritesine göre; 28-30 bin dolar arasında değişiyor. Nominal olarak milli gelirin 40 bin dolara çıktığını düşünün, nüfus 100 milyona yaklaşmış bu ülkenin tüketim gücünü düşünün. Avrupa'da kaç tane ülkeyi toplasan bu kadar üretim ve tüketim gücüne ulaşacak. AB'ye çok ciddi bir katkı sunabiliriz. Türkiye'nin kültürel etkisi de çok ciddi bir güç katacaktır. AB ile bunları oturup konuşuyoruz, hak veriyorlar mı, veriyorlar. Kiminle görüşüyorsam bunu desteklediğini söylüyor ama adım atılmıyor, güncellemenin iki tarafa da katkısı var. AB hedefinden Türkiye vazgeçmiş değil, Türkiye Avrupalı, kurumları ile Avrupa'nın bir parçası. Toplumumuzun geldiği eğitim ve kültürel birikimi ile Avrupalı bir ülkeyiz. AB'ye üye olmak istiyoruz. Bazı konularda herkes tabii ki birbirini eleştirebilir, bizi de eleştirebilir ama daha objektif olunmasını istiyoruz ve daha adil bir yaklaşım bekliyoruz.

“AKDENİZ'DEKİ HAKLARIMIZDAN FERAGAT ETMEYİZ”

AB sürecinde bu objektiflikten uzak kararlar alındı ve üyelik sürekli uzadı. Dolayısıyla bir anlaşma yapacağımız zaman yumruklar sıkı olmaz, eller açık olur. Biz elimiz açık şekilde bakıyoruz meseleye. 90 milyona yaklaşmış nüfusu ile Avrupa'nın en büyük 5. ekonomisine sahip bir Türkiye'yi, Birlik içerisindeki bir iki ülkenin insafına bırakırsanız olmaz. Bunu da biz kabul edemeyiz. Akdeniz'de haklarımız var, bunlardan feragat edemeyiz. Bir iki ülkenin itirazına ilişkiler kurban ediliyor. Ben onlara da söyledim 'Gümrük Birliği güncellenecek, ne kadar erken o kadar iyi, ne kadar geç o kadar kötü bunu güncelleyeceğiz. Siz de o noktaya gelecekseniz bunun ihtiyaç olduğunu görecekseniz. Bugün olmaz belki ama 5 sene sonra olur Gümrük Birliği güncellenecek, niye 3-5 yıl kaybediyoruz, bugün yola çıkalım ortaya çıkacak refahı paylaşalım' dedim.

“OYUN-YAZILIM İHRACATINDA HEDEFİMİZ 10 MİLYAR DOLAR”

Bizim tanıtım fonlarımız var bu fonlardan hizmet ihracatını desteklemek istiyoruz. Benim tahminim hizmet ihracatı birkaç yıl içerisinde çok gözle görülür hale gelecek. Bizim 2 milyar dolarlık oyun ihracatımız var, siber güvenlik, yazılım, oyun ihracatını 10 milyar dolara çıkartmak istiyoruz. Bu sektörler finansal olarak güçlendiği zaman içerideki ihtiyaçları da karşılayacaklar. Bu adımlar Türkiye'nin yeni unicorn'lar çıkarmasına da katkı sağlayacak...

Evet, çok daha fazlası çıkacak. Ülkenin potansiyeli var, insan kaynağı da var, bir hukuk mekanizması da var. Bunlar bir ülkenin kalkınması için önemli hususlar. Biz devlet olarak oturup bir yazılım şirketi kuramayız, bu bizim görevimiz değil. Bizim görevimiz idari ve düzenleyici işlemleri yapmak, kuralları belirlemek ve özel sektörün önünü açarak ihracatçıyı desteklemek.

YURTDIŞI MÜŞAVİRLİK HİZMETLERİNDE EKSİĞİMİZ VAR

Müşavirlik hizmetlerinde bu sene bir firmayla ikinci sıradaki yerimizi ABD'ye kaptırdık, ancak aldığımız pay yüzde 4,4. Müşavirlik hizmetlerinde biraz eksikimiz yok mu? Aslında bu durum müşavirlik hizmetlerinde eksikliğimizden kaynaklanıyor. Müşavirlik hizmetlerine ciddi şekilde eğileceğiz çünkü burada uzmanlaştığınız zaman sizin malzemeniz gidiyor, ürününüz gidiyor, şirketleriniz gidiyor ve işi alma kabiliyetiniz daha yüksek oluyor. Dolayısıyla müşavirlik hizmetlerinde belli destekler var ama bu destekleri artırmak istiyoruz. Dolayısıyla bunları da beraber aldığınız zaman şu anki uyguladığımız para ve maliye politikası ile birlikte biz önümüzdeki dönemden itibaren 'cari açık şu kadar' diye konuşmak istemiyoruz. Bu sene açık vermek istemiyoruz, ama bir nebze düşük de olsa gelme ihtimali var. Birkaç ay sonra bu rakamları daha iyi görürüz. Ama önümüzdeki yıldan itibaren hem turizm gelirleri hem hizmet ihracatı hem de ihracatın ithalatı yüzde 82 ile yüzde 85 arasında değişen karşılama oranını yüzde 85'e çekmek istiyoruz. Bu orana çektiğimiz zaman turizm ve hizmet ihracatıyla birlikte artık cari açığı gündemden çıkararak bir ülke noktasına gelmek istiyoruz.

“AB YEŞİL MUTABAKATTA KENDİ KURALLARIYLA ÇELİŞMEMELİ”

• **Ticaret Bakanlığı, Yeşil Mutabakat Eylem Planı ile çok önemli bir görevi daha üstlendi. AB ile ilişkileri de dikkate alarak bu konuda nasıl bir yol haritası ortaya koydunuz?**

Eylem Planımız da 82 eylem açıkladık. Cumhurbaşkanı Genelgesi de yayımlandı. Bizim Bakanlığımız koordinasyonunda diğer bakanlıklarla ve özel sektörle çalışmalarını yürütüyoruz. Buradaki yaklaşımımız şu; biz ne çok öne çıkmak istiyoruz ne de çok geride kalmak istiyoruz. AB ile süreci beraber götürmek istiyoruz. Bunun tarife dışı bir engel olmaması gerektiğini onlara söyledik. Dolayısıyla biz bunun böyle olmasını istemiyoruz. İlk etapta sınırda karbon düzenlemesi ile ilgili 2023 yılında gündeme almak istedikleri bir çalışmaları var, alabilirler mi alamazlar mı bilmiyorum. Dolayısıyla demir-çelik, gübre çimento üretimi ile ilgili biz bunları yakından takip ediyoruz. Niye tarife dışı engel diyorum, DTÖ var, Gümrük Birliği var. DTÖ'de kurallar belli, yeşil mutabakatı kullanarak bir engel çıkarılmasını istemediğimizi söyledik. Günümüz dünyasında rekabet o kadar sert ki, AB buna yönelir mi? Ben açıkçası standartların, hukukun bu kadar yukarıda tutulduğu bir AB'de dünya ile ilgili gelecekle ilgili bir konunun tarife dışı engel olarak kullanılmayacağını ümit ediyorum, bekliyorum. Aksi AB'nin kuralları, kurulları, değerleri ile çelişir.

MUŞ: REKABETİ BOZUCU EYLEMLERE ASLA İZİN VERMEYİZ

• **Rekabet konusunda kamuoyuna iş dünyasına mesajınız olacak mı?**

Kurallı ekonomiye herkesin uymasını istiyoruz. Kurallı ekonomiden kastım idare düzenlemeleri yapar, herkes buna uyar. Kimse, üç kişi bir araya gelirim fiyatları belirlerim anlayışında olmasın, hiç tavsiye etmem. Rekabet ortamını istiyoruz. Kim daha kaliteli üretiyorsa kim daha ucuza üretiyorsa o satsın ürününü. Rekabeti bozucu iş ve işlemlere asla tahammül edemeyiz. İş dünyasının derdi bizim derdimiz, uluslararası arenada markaların güçlenmesini istiyoruz, imkanlarımızı seferber ediyoruz, tek bir şey bekliyoruz rekabet ortamının bozulmamasını, kurallara uyulmasını istiyoruz. Bunun haricindeki uygulamaları asla tasvip etmiyoruz, doğru bulmuyoruz. Böyle bir tablo ortaya çıktığı zamanda kanunların verdiği yetkiyi sonuna kadar kullanacağız. Çünkü bu haksız rekabet, haksız kazanç oluyor, düzgün çalışan firmaları da eziyor. Kısa vadede kazançlı görünse de orta ve uzun vadede kendilerini sıkıntıya sokuyorlar. Ticaret Bakanlığı olarak sorumluluk alanımızda buna asla müsaade etmeyeceğiz. Biz bununla ilgili tespitleri yaptığımız vakit hangi yetkimiz varsa sonuna kadar kullanacağız.

“STUDY IN TURKEY KAVRAMINI YERLEŞTİRECEĞİZ”

Eğitimle ilgili Türkiye'nin çok ciddi bir altyapısı söz konusu, çok fazla üniversitemiz var. Özel üniversitelerimiz, vakıf üniversitelerimiz var, bunların ciddi bir altyapısı bulunuyor. Dünyada 'Study in Turkey' kavramını yerleştireceğiz. Hitap ettiğimiz ciddi bir bölge var. Bu alan dışında kalmak istemiyoruz. Yine oyun yazılım ihracatı ile ilgili ayrı bir Turquality programı oluşturmak istiyoruz. Çünkü bunlar mamul üretenlerden farklı, kod yazıyorlar. Yazılım bambaşka bir dünya ve bunun ihracatı ile ilgili teşviklerin de farklı olması gerekiyor. O yüzden onları Turquality programından ayıştıracağız, buna 'e-Turquality' diyebiliriz, başka bir isim de verebiliriz. Onları yeni bir Turquality programı dizayn ederek destekleyeceğiz. Yine Tasarım hizmetleri gündemimizde. Çünkü tasarım yaparsanız katma değeri ülkede bırakıyorsunuz. Burada belli teşviklerimiz var ama artırmak istiyoruz. Güçlü bir genel müdürlük oluşturduk. Yine lojistik hizmetleri bu kapsamda olacak, müteahhitlik hizmetleri ve müşavirlik hizmetleri burada olacak. Müteahhitlikte çok iyi bir noktadayız.

• Eğitimle ilgili 'study in Turkey'in detayları nedir?

Türkiye'de güzel üniversiteler var. Türkiye çok iyi okullar var, çok daha iyi yere gidecek üniversitelerimiz var. Bunun birden fazla boyutu var. Dünya, artık buna yatırım yapıyor. Bu yurt dışı ticarileştirilebilir, ayrıca öğrenciler burada okuduğu zaman kültürel boyutu oluyor, ülkemizi tanıyor, uzun vadede ekonomiye ticarete ciddi katkısı oluyor. Gelen çocuklar belli sınavlara tabi olacaklar. YÖK'le konuşuyoruz, altyapısını hazırlamaya çalışıyoruz. Hangi kriterler olacağını belirleyeceğiz. Bu işi ticarileştirme boyutu biz de diğer konular ilgili kurumlarda. Dışişleri Bakanlığı, Turizm Bakanlığı destekleri de söz konusu iyi bir çalışma aritmetiğimiz var. Büyükelçiliklerin de bu işin içinde olması bize katkı sağlayacaktır. Önemli üniversitelerle görüşmelerim oldu onlarda bu işe hazır.

“GEÇİŞ BELGESİ SORUNU ÖNCELİKLERİMİZ ARASINDA”

- **İhracatta geçiş belgeleri ile ilgili sıkıntılar var. Türkmenistan kapısı açılacak mı? Bununla ilgili ihracatçıların beklentisi var.**

Türkmenistan pandemiden dolayı ülkeyi kapattı. Bizim geçiş güzergahımız orasıydı. Türk ürünlerine de ciddi bir talep olunca bunu taşımanız gerekiyor, bir taraftan da burada taşımalarımız yoğunlaştı. Bu transit geçişlerde ülkeler belli kotalar veriyorlar. Bu kotalar Türkiye'ye yetmiyor. Dolayısıyla Kazakistan'dan bir ek kota aldık yeniden alıyoruz. Türkmenistan ile aslında belli bir noktaya kadar geldik. Hem aşılama hem de sertifikaların tanınması konusunda müzakereler yürüyor. Bir taraftan Azerbaycan'ı takip ediyoruz belki Eylül ayında bir ziyaretimiz olacak. Hem geçişlerden aldığı ücretler hem de ro-ro ile ilgili ücretler yüksek geliyor, bizim lojistik hizmeti veren firmalara. Bu konu gündemimizde, sektör temsilcileriyle de görüşüyoruz. Orada bir mesafe katetmek istiyoruz. Bunu yapamazsanız ürettiğiniz ürünü taşıyamazsanız üretimin bir anlamı yok. Bu konu önceliklerimiz arasında birinci sırada. Ulaştırma Bakanlığı ile de koordinasyon içinde çalışıyoruz. Türkmenistan bizim için önemli, Türkmenistan açılırsa ciddi bir rahatlama gelecek. Görüşmelerimiz sürüyor.

KURAKLIK NEDENİYLE ÜRETİMDE SORUNLAR VAR

- **Ekonomik reform paketi açıklandı. Gıda enflasyonu sorununa ilişkin olarak gıda komitesi yer aldı. Burada bir erken uyarı sistemi var. Bundan kasıt nedir?**

Üretim işi Tarım Bakanlığı, ticaret ayağı bizim Bakanlığımız da. Biz burada soğuk zincirle ilgili bir genelge yayımladık ve bir yıl süre verdik, belli teşvikler olacak, 'belli ürünleri paketleyip soğuk zincirde taşıyacaksınız' dedik. Buradaki zayıflığı minimuma indirmek istiyoruz. Türkiye'nin üretimle ilgili sorunları var, kuraklık nedeniyle üretim çok düştü. Biz bu ihtiyacın karşılanması noktasında Ticaret Bakanlığı olarak üzerimize düşeni yapacağız.

Ticaret Bakanı Muş'tan net mesajlar

MARUF BUZCUGİL - DÜNYA ANKARA TEMSİLCİSİ

Bakanlık görevine geldiği 21 Nisan'dan buyana kamuoyu önüne fazla çıkmamaya gayret eden Ticaret Bakanı Mehmet Muş, bakanlığının görev alandaki konularla ilgili ilk kapsamlı açıklamalarını DÜNYA'ya yaptı. DÜNYA Ankara Sohbetleri' nin konuğu olan Mehmet Muş, iç ve dış ticaret, gümrükler, tüketici, esnaf ve rekabet alanlarını içine alan Ticaret Bakanlığı'nın geniş evrenindeki konularla ilgili önemli bilgiler ve mesajlar verdi.

Güçlü bir siyasi profile sahip Mehmet Muş'un Ticaret Bakanlığı görevini, doktoralı bir ekonomist olarak, siyasi birikimini değil teknik donanımını öne çıkaran bir yaklaşımla sahiplendiğini gözlemledik.

Muş, genç yaşta girdiği parlamentoda 10 yılı aşan sürede TBMM Dışişleri Komisyonu, Plan ve Bütçe Komisyonu, AB Uyum Komisyonu, NATO Parlamenter

Asamblesi (NATOPA) Türk Grubu üyeliği görevlerinde bulundu. Meclis'te hararetli tartışmaların yaşandığı son 5 yılında da kesintisiz Ak Parti TBMM Grup Başkanvekili olarak görev yaptı. Muş, ayrıca 2014 yılında Ak Parti'nin ekonomiden sorumlu genel başkan yardımcılığı görevini de üstlendi.

Ticaret Bakanı Muş ile söyleşimizde "AB ile ticaret ve Gümrük Birliği'nin güncellenmesi süreci", "AB'nin Yeşil Mutabakatı", "ihracatta yeni hedefler", "Turquality programının çeşitlendirilerek güçlendirilmesi", "Türkiye'nin ihracat menzilinün uzak pazarları kapsayacak şekilde 2 bin 500 kilometrenin üzerine çıkarılması", "E-Ticaret ve ihracat", "iç ve dış pazarda ürün güvenliği", "hizmet ihracatının artırılması hamlesi", Türkiye'yi uluslararası yükseköğrenim üssü yapmayı hedefleyen "study in Turkey" projesi konuları öne çıktı.

Muş: "Gümrük Birliği er ya da geç güncellenecek"

Türkiye'nin ihracatında ve ithalatında ilk sırada bulunan AB ile Gümrük Birliği'nin güncellenmesi konusunun önemi her geçen gün biraz daha artıyor. Pandemi sürecinin hızlandırdığı E-ihracat, dijitalleşme ve AB'nin Yeşil Mutabakat direktifi, güncellenmenin mümkün olan en kısa sürede yapılmasını zorunlu kılıyor. Bakan Muş, bu konuda AB'ye net mesajlar verdiklerini belirterek gelinen durumu, "Ben onlara da söyledim 'ne kadar erken o kadar iyi, ne kadar geç o kadar kötü bunu güncelleyeceğiz. Siz de o noktaya geleceksiniz bunun ihtiyaç olduğunu göreceksiniz' dedim" sözleriyle anlatıyor.

Yeşil Mutabakat, tarife dışı ticaret engeli haline gelmesin

Bakan Muş, ihracatçılarımızın haklı olarak akıllarına gelen "Yeşil Mutabakat ticaret engeline dönüşür mü?" sorusuyla ilgili olarak, bu endişenin AB yetkililerine aktarıldığını söyledi. Muş'un AB'ye yönelik "Biz AB'ye bunun tarife dışı bir engel olmasını istemiyoruz. DTÖ var, Gümrük Birliği var dedik" mesajı bu konunun Gümrük Birliği'nin güncellenmesi çabalarına yeni bir boyut kattığını ortaya koyuyor.

Edindiğimiz izlenim, Gümrük Birliği'nin güncellenmesi ve Yeşil Mutabakat konularında Türkiye'yi zorlu bir süreç bekliyor.

Güngör Uras'ın Gümrük Birliği hassasiyeti

Gümrük Birliği'nin güncellenmesi yeniden gündeme gelince DÜNYA Gazetesi'nin ekonomi gazeteciliğinin unutulmaz yazarlarından Güngör Uras'ı anmadan geçemedik. 2018 yılında yitirdiğimiz Güngör Uras, son kitabı "Sanayileşcektik, Büyüyecektik, N'oldü Bize?"de Gümrük Birliği'nin Türkiye'nin sanayileşmesinde nasıl bir engel oluşturduğunu anlatıyordu. DÜNYA tarafından geçtiğimiz günlerde yayımlanan "Güngör Uras'a Saygı Kitabı – Ayşe Teyze'nin İzinde" kitabında ustanın kendi kaleminden sanayileşme ve büyüme sorunlarını, Türkiye'nin değer yaratan 43 kaleminin Uras için yazdıkları ve çizdiklerini bulabilirsiniz.

Psaki: Kabil havalimanının işlenmesi konusunda Türkiye ve Katar ile çalışıyoruz

Beyaz Saray Sözcüsü Jen Psaki, Kabil havalimanının işler ve açık halde kalması konusunda Türkiye ve Katar ile çalıştıklarını söyledi.

Beyaz Saray Sözcüsü Jen Psaki, günlük basın brifinginde, ABD'nin Afganistan'dan çekilme süreci ve son gelişmelere ilişkin değerlendirmelerde bulundu.

Psaki, ABD'nin, Afganistan'da kalan vatandaşlarının tahliyesi konusunda tüm çabayı göstereceğinden herkesin emin olması gerektiğini ve bu konuda Kabil Hamid Karzai Havalimanı'nın açık olmasının önemli olduğunu vurguladı.

Havalimanının açık olmasının herkesin yararına olduğunu dile getiren Psaki, "Burada önemli ortaklar olan Türkler ve Katarlılarla birlikte çalıştığımız daha spesifik konu, havalimanının sivil tarafının yeniden operasyonel hale gelmesidir. Böylece sadece insanların tahliyesi değil, aynı zamanda Dünya Gıda Programı gibi programlar yoluyla insani yardımların ulaştırılması da mümkün olur." değerlendirmesini yaptı.

Tahliyesi konusunda Taliban ile görüşmeler sürecektir

ABD'nin Afganistan'dan çekilme kararını savunan Psaki, ABD Başkanı Joe Biden'ın halen Afganistan'da olan ancak ayrılmak isteyen Amerikalıların çıkarılması konusunda her şeyi yapacağını dile getirdi.

Psaki ayrıca, Afganistan'dan ayrılmak isteyenlerin tahliyesi konusunda Taliban ile görüşmelerinin süreceğini ifade etti.

"Afganistan'da Taliban'ı tanımak için acelemiz yok"

ABD'nin Afganistan ile diplomatik ilişkileri sürdürmek adına Taliban'ı tanıyıp tanımayacağını sorulması üzerine Psaki, "Her durumda olduğu gibi bu da şartlara bağlı ancak şu anda bu hükümeti tanımak için bir acelemiz yok." yanıtını verdi.

Psaki, Biden'ın "Her Amerikalı ülkeden çıkana kadar Afganistan'dan çıkmayacağız." sözünden dolayı pişmanlık duyup duymadığı sorusunu, "Tüm Amerikan vatandaşlarını Afganistan'dan çıkarma sözünde bir değişiklik yok, bu sözüme sadık kalacağız." şeklinde yanıtladı.

Biden'ın Afganistan'dan son uçağın kalktığını nasıl öğrendiğini de anlatan Psaki, ulusal güvenlik ekibiyle toplantısı esnasında Ulusal Güvenlik Danışmanı Jake Sullivan'ın Biden'a verdiği not ile Afganistan'dan çekilmenin tamamlandığını bildirdiğini aktardı.

Ne kadar büyüdük?

Alaattin AKTAŞ

01 Eylül 2021 Çarşamba

İkinci çeyrekte ne kadar büyümüş olabiliriz?

- ✓ **Yüzde 15'in altı üzer.**
- ✓ **Yüzde 25'in üstü havalara zıplatır.**

Başlıktaki soru saat 10.00'a kadar geçerli. Soru o saatten sonra yanıtını bulacak zaten.

TÜİK'in saat 10.00'da açıklayacağı ikinci çeyrek büyümesi hangi düzeyde olursa nasıl bir tepki veririz:

- Yüzde 15'ten küçük bir oran hayal kırıklığı yaratır.
- Yüzde 15-20 arası bir oran normal bulunur.
- Yüzde 20-25 arası bir oran çok iyi diye nitelenir.
- Yüzde 25'in üstünde bir oran havalara zıplatır.

★★★

Biz tahminimizi yüzde 25'e daha yakın olmak üzere yüzde 20-25 arası olarak dile getirdik. Bugün de aynı tahmini koruyoruz. Yüzde 20 ile 25 arası ve 25'e daha yakın. Varsayalım büyüme yüzde 23 oldu...

Bardağın önemli bir kısmı dolu ama boş tarafı da yok değil!

Böylesine büyüdük büyümeye ama uluslararası karşılaştırma ölçüsü olan kişi başına gelirden nereye geldik? Takvim yılı verileri ortaya çıkmadan kişi başına gelir hesabı yapmak pek kolay değilse de biliyoruz ki son yıllarda bu gelir belirgin ölçüde azaldı.

01.09.2021

Bu boyuta ulaşan büyüme vatandaşa dokundu mu; örneğin işsizlik azaldı mı, örneğin refah arttı mı, örneğin büyüme bir anlamda üretim demek olduğuna göre arz arttı ve fiyat artışları yavaşladı mı? TÜİK adeta biraz daha dişini sıkırsa işsizliği tek haneye indirecek ama sokakta böylesine bir azalma gözleniyor mu?

★★★

Bu yılki büyüme, kaybettiğimizi yerine koyma büyümesidir. Yani amiyane ifadeyle kaybettiğimiz eşeği bulduk diye sevineceğiz.

Hani dedik ya ikinci çeyrek oranı yüzde 23 olsa diye, bu oran gerçekleştiğinde 2018'e, yani üç yıl önceye göre büyüme yalnızca yüzde 8.4! Üç yılda yüzde 8.4! Yıllık ortalama yüzde 3 bile değil.

İkinci çeyrek oranı yüzde 23 düzeyinde gerçekleştiği takdirde bu yılın ilk yarısındaki büyüme 2020'nin yüzde 14 üstüne çıkacak. Bu durumda 2018'e göre büyüme de yalnızca yüzde 8.7 olacak.

Yani ekonomi tam bir çanak eğrisi çiziyor. Bu üç yıldaki nüfus artışını dikkate alırsak neredeyse yerimizde saydığımız ortada.

Abdulkadir Selvi

Akşener'den İmamoğlu'na güçlü destek

1 Eylül 2021

Bir süredir muhalefetin cumhurbaşkanı adaylığı konusunda Kemal Kılıçdaroğlu ile Ekrem İmamoğlu arasında alttan alta yaşanan büyük çekişmeyi aktarmaya çalışıyorum.

Millet İttifakı'nın ortak cumhurbaşkanı adayının belirlenmesinde **“Altın Hisse'nin Meral Akşener'in elinde”** olduğuna dikkat çekiyorum. **Meral Akşener** cumhurbaşkanı adayı olmasa da Millet İttifakı'nın ortak cumhurbaşkanı adayını belirlemek istiyor. 24 Haziran 2018 seçimlerinde **Akşener, Abdullah Gül**'ün ortak aday olmasını engellemiştir. Çünkü kendisi cumhurbaşkanı adayıydı. Bu kez aday olmayacağı yönünde sinyaller veriyor. **“Türkiye'nin önünü tıkayacak bir şahıs olmayacağım”** diyor. Ancak henüz Millet İttifakı'nın ortak adayla mı seçime gireceği yoksa ilk turda her partinin kendi adayını mı çıkaracağı belli değil. O nedenle **Akşener**, muhalefetin cumhurbaşkanı adayını belirleme konusunda **Kılıçdaroğlu**'yla birlikte en güçlü iki söz sahibinden biri.

Bir de **Akşener**'in kimi desteklediği önemli olduğu kadar kimi istemeyeceği de önemli olacak. **Abdullah Gül** örneğinde olduğu gibi.

AKŞENER'İN KILIÇDAROĞLU'YLA İLGİLİ SÖZLERİ

Akşener, Kılıçdaroğlu'nun cumhurbaşkanı adaylığı sorulduğunda, “Cumhurbaşkanlığı adaylığı elbette Kemal Kılıçdaroğlu'nun hakkıdır ve saygı duyulması gereken bir durumdur. Ben dolayısıyla CHP Genel Başkanı'nın cumhurbaşkanı adaylığına dair tutumunun olmasına dair saygı gösteririm” demiştir.

Akşener'in bu sözleri, **Kılıçdaroğlu**'na yeşil ışık yaktığı şeklinde yorumlanmış ve CHP Genel Merkezi'nde heyecanla karşılanmıştı.

Akşener'in, **Kılıçdaroğlu**'yla ilgili değerlendirmesinin bir nezaket cümlesi mi olduğu yoksa **Akşener**'in tavrını mı yansıttığı konusu net değil.

AKŞENER'DEN İMAMOĞLU'NA GÜÇLÜ DESTEK

Ama 30 Ağustos tarihi itibarıyla bir kırılma yaşandı. **Meral Akşener**, cumhurbaşkanlığı yarışında dün itibarıyla **Ekrem İmamoğlu** lehine ağırlığını koydu.

30 Ağustos Zafer Bayramı törenlerinde yaptığı konuşma ile **İmamoğlu**'nu, “**İstanbul'un ikinci Fatih'i**” ilan etti. “1453, Fatih Sultan Mehmet, aynı senin gibi, dedi ki ‘**Ya İstanbul beni alır, ya ben İstanbul'u alırım. Bizans'a rağmen, Avrupa'ya rağmen, Haçlılar'a rağmen, ya İstanbul'u alırım, ya İstanbul beni alır**’. İki kararlı lider ve İstanbul alındı” dedi.

Eee ikinci **Fatih**'i bulmuşken onu cumhurbaşkanı adayı yapmadan olmaz...

HAÇLILAR, BİZANS VE İKİNCİ FATİH

Akşener'in, **İmamoğlu**'nu ikinci **Fatih** ilan edip, İstanbul'un ikinci kez fethedildiği yönündeki sözleri problemlidir. Ne yani, **İmamoğlu**'ndan önce İstanbul, Bizans'ın elinde miydi? **İmamoğlu**, seçimleri kazanarak İstanbul'u Bizans'ın elinden mi kurtardı? Bu durumda **Canan Kaftancıoğlu** ne oluyor? Ulubatlı Hasan mı? Bir de **İmamoğlu** adına hutbe okutulup, para basılırsa bu iş tamam demektir. Ha bir de Ayasofya'nın camiye çevrilmesi konusu vardı ama zahmet etmesinler onu **Erdoğan** yaptı.

KIRILMA NOKTASI

Akşener, **İmamoğlu**'nu her zaman destekledi. Bir ara **Pervin Buldan**'la birlikte fidan dikme törenine davet etmesi İYİ Parti'de tepkiye neden olmuştu. **İmamoğlu** telefonla arayıp **Akşener**'den özür diledi. İş tatlıya bağlandı... Ancak **Akşener** şimdiye kadar **İmamoğlu**'na bu kadar güçlü destek vermemişti. O nedenle 30 Ağustos'ta yaptığı bu açıklama cumhurbaşkanlığı yarışında **İmamoğlu** lehine bir kırılma noktası oldu.

MANSUR YAVAŞ DENKLEM DIŞI MI?

Mansur Yavaş, **Erdoğan** karşısında en çok oyu alan aday olarak görünmesine rağmen bir süredir ısrarla cumhurbaşkanı adayı olmayacağı yönünde mesajlar veriyor. Bir dönem daha Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığı'nı sürdürmek istediğini ifade ediyor.

Yavaş'ın bu kararını **Kılıçdaroğlu**'na da iletildiği biliniyor.

MASA KURULDUĞUNDA

Ancak bu durumu **Mansur Yavaş**'ın cumhurbaşkanlığı denkleminde devre dışı kaldığı şeklinde yorumlamayın. **Yavaş**, kendisini bir adım geri çekerek hem yıpranmasının önüne geçmiş oldu hem de kendini cumhurbaşkanlığı savaşının dışına

taşımış oldu. Ama ortak adayın belirlenmesi için liderlerden oluşan “**Cumhurbaşkanlığı Masası**” kurulduğunda o dönem **Erdoğan** karşısında en güçlü aday pozisyonunu koruyabilirse, ibre her an ona dönebilir. O nedenle **Mansur Yavaş** oyundan düştü şeklindeki yorumlara katılmıyorum.

TUNÇ SOYER’İN HAMLESİ

Cumhurbaşkanlığı tartışmalarının dışında kalmayı başaran **Tunç Soyer** ise **İmamoğlu** ile mücadelesinde **Kılıçdaroğlu**’nun yanında yer aldı.

Soyer, Saygı Öztürk’e yaptığı açıklamada, “**Cumhurbaşkanlığına CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu aday olmalı. Keşke öyle olsa**” dedi. **Tunç Soyer**’in çıkışı da cumhurbaşkanlığı yarışında CHP’nin çok önemli gelişmelere gebe olduğunu gösteriyor.

İYİ PARTİ’DEN 2023 MODEL HDP VE PKK AÇILIMI

İYİ Parti İzmir Milletvekili **Aytun Çıray** adım adım bir açılımın zeminini hazırlıyor. Çıray 11 Ağustos günü, “**HDP’yi PKK üzerinden şeytanlaştırdılar**” demişti.

Aytun Çıray, **İYİ** Parti’nin hem milletvekili hem de Genel Başkan Danışmanı olduğu için bu açıklaması partiyi bağlar. O nedenle **Çıray**’ın açıklaması üzerine gözler **Akşener**’e çevrildi. Geçmişte “**HDP, PKK’nın uzantısı**” dediği için **Akşener**’in **Aytun Çıray**’ın sözlerine katılıp katılmadığı merak konusu oldu. O gün 11 Ağustos, bugün 1 Eylül. Ama **Akşener** bu konuda konuşmadı. “**Sükût ikrardan gelir**” derler. **Akşener** ve **İYİ** Parti yönetiminin bu sessizliği **Aytun Çıray**’ın önerisini onayladıkları anlamına gelir. En azından ne **Akşener** ne **İYİ** Parti yönetimi **Aytun Çıray**’ın sözlerini tekzip etmedi.

İKİNCİ AÇILIM

Aytun Çıray ikinci bir adım daha attı.

“**Vicdan kardeşliği**” teması üzerinden HDP ve PKK’yla yeni bir açılım başlattı.

Aytun Çıray’ın açıklamalarını ilgiyle takip ediyorum. Çünkü **Aytun Çıray**, DYP’den, CHP ve **İYİ** Parti’ye uzanan siyasi tecrübesi ve stratejik aklıyla dikkatle izlenmesi gereken bir isim. Ayrıca **Meral Akşener**’in danışmanı.

Çıray, AK Parti’nin Kürt sorunu için çözüm sürecini başlattığı dönemde çok sert bir muhalefet yürütmüştü. Hatta daha şimdi kendisi HDP ve PKK ile 2023 model çözüm süreci öneriyor.

Bu saatten itibaren **İYİ** Parti, artık AK Parti’yi çözüm süreci üzerinden eleştiremez.

2023 MANEVRALARI

01.09.2021

Tüm bunlar 2023 seçimlerine dönük manevralar. İstanbul seçimleri Kürtlerin desteği ile kazanıldığı için **Aytun Çıray**, 2023 seçimlerinde de yine Kürt oylarına oynuyor. MHP ile Türk milliyetçiliği üzerinden rekabet halinde olan bir partide bunu HDP ve PKK üzerinden yapmaya cesaret edebiliyor.

Belli ki 2023 seçimlerine giderken İYİ Parti tabanı HDP ve PKK'ya ısındırılmaya çalışılıyor.

Akşener'in, **Aytun Çıray**'ın açıklamaları karşısında sessiz kalması ne anlama geliyor? **Akşener**, HDP ve PKK açılımını onaylıyor mu, onaylamıyor mu? İYİ Parti yöneticileri HDP ve PKK ile işbirliği modeli hakkında ne düşünüyor?

Muharrem Sarıkaya
msarikaya@htgazete.com.tr

Yüzde 5 ittifak bozar mı?

SEÇİM barajının %5'e inmesi, az oy alan partilerin ittifak yerine tek başına seçime girmesini getirir mi?

Veya çok oy almış partilerle ittifaka yönelik pazarlığı arttırmalarına olanak tanır mı?

Cumhurbaşkanı **Erdoğan**'ın, %10 olan seçim barajını %7 veya daha altına inmesi konusunda MHP ile uzlaştıklarını açıklamasından bu yana Ankara'da iki gündür sorular tartışılıyor.

Nedeni geçen seçimlerde %2 civarında oy alan partilerin %5'e ulaşmanın zor olmayacağını düşünmeleri.

Son kamuoyu anketlerinde de yeni kurulan partilerden bazılarının oy oranlarının %3-4 civarında gösterilmesi.

Dolayısıyla seçim barajına bu kadar yaklaştıktan sonra partilerin parlamentoda yer almak için ittifaklara mahkumiyeti ortadan kalkmış olacak...

Böyle bir durumda ittifaklarla pazarlığını yüksekten açabildiği gibi kendi başına girmenin yolunu da deneyecek.

Hatta geçen seçim döneminde az oy alan partilerin sahada çok daha ceval çalıştığı sürece tanıklık edilecek.

Bu aşamada dikkat çeken bu partilerin ağırlıklı bölümünün Millet İttifakı içinde veya işbirliğinde yer alıyor olması...

Bu da barajın %5'e inmesinin beraberinde Millet İttifakı içinde pazarlığı arttıracak algısına neden oluyor...

Kendilerine de dünkü sohbette dile getirdim...

Eğer böyle bir hesap içindelerse geçmiş seçimleri iyi okuyamamışlar veya çabuk unutmuşlar demektir...

MERKEZ SAĞ TABAN

Nedenlerini sıralarsam...

Yeni kurulan merkez sağ kökenli partilere soldan gidebilecek oyların dibine ulaşıldı.

Ayrıca sol tandanslı yeni iki parti kuruldu; bundan sonra CHP'den oy kayması olacaksa gideceği yer merkez sağ partiler yerine, yeni kurulanlar olacak.

Tabii onlara da ne kadar gideceğini bugünden kestirmek zor; çünkü seçmen önde olana sandık yatırımı yapar...

Bütün bu nedenle kurulan veya az oy alan partilerin ağırlıkla üzerinde yoğunlaşacağı seçmen kitlesi, AK Parti veya MHP'nin sosyolojik tabanı olacak; oradan 3-4 puan kapabilmek için uğraşacak.

Seçmene yönelik durum böyle...

TRABZON VE DSP ÖRNEĞİ

İttifaklar konusuna gelince...

Bir partinin tek başına seçime girmesi belki parlamenter sistemde bir şey ifade ediyordu.

Ancak yeni sistem ittifaklarla seçime girene fayda sağlıyor, ayrı girdiğinde aynı sonucu vermiyor.

Ayrıca geçmiş ile karşılaştırıldığında da tek başına giren ile ittifak ile giren farkı hemen ortaya çıkıyor...

İki güzel verisi var...

Örneğin 1991 seçiminde merhum **Bülent Ecevit**'in partisi %10.74 oy almasına karşın 7 milletvekili çıkarabildi.

Oysa 2018 seçiminde aynı oy oranına sahip MHP %11,10 oy oranıyla 49, İYİ Parti ise %9,96 oy oranıyla 43 milletvekili çıkardı.

D'Hont seçim sisteminin getirdiği artık oyların ittifakta olan partiler açısından kaybı olmadığı için bu noktaya gelebildi.

TRABZON ÖRNEĞİ

Yine iki parti üzerinden örnek vermek gerekirse, İYİ Parti %10 seçim barajını geçememiş ve Trabzon'da MHP'den daha az oy almasına karşın bir milletvekili kazandı.

01.09.2021

Trabzon'da MHP %13,5 oy almasına karşın milletvekili çıkaramazken, İYİ Parti bu ilde aldığı %11,2 oy ile bir vekile kavuştu; oysa aralarında 12 bin 95 gibi yüksek oy farkı vardı.

Buna neden seçim sisteminin ittifak içinde çok yüksek oy alana daha yüksek fayda, yakın oya sahip olanlardan da az oy alana da avantaj sağlaması...

Trabzon'da AK Parti, MHP'nin 5 katı oy aldığı için bütün vekilleri topladı; MHP'nin vekil çıkarması mümkün olmadı...

CHP ile arasındaki oy farkı sadece 20 bin civarında olduğu için İYİ Partiye de bir vekillik getirdi.

Her ne olursa olsun yine de ittifak içinde kalan kazanıyor...

Dolayısıyla %5, %7 veya %10 olması yeni ittifak sistemi içinde eskisi gibi önem arz etmiyor...

Az oy alanları cesaretlendirip, barajı geçmek için daha cevval tutum almalarını sağlıyor...

Geçmiş tecrübelerin gösterdiği bir gerçek daha var ki son anda seçim sisteminde yapılan değişiklikler getiri sağlamıyor.

Bazen pirince gidene evdeki bulgurdan ediyor...

Esfender KORKMAZ

Artık geçinemiyoruz

2021 Çarşamba

2018 ve sonrasında yaşadığımız kur krizleri, paramızı pula çevirdi. Semt pazarlarında filesini 50 liraya dolduranlar, şimdi 100 liranın yetmediğini söylüyor. Halk geçim sıkıntısı çekiyor. Zira ortalama fert başına gelir seviyesi düştü.

Fert başına GSYH, aynı zamanda gelir artışını gösterir. Gelir artışı halkın refah düzeyini etkileyen en önemli faktördür.

Aşağıdaki tablodan izlenebileceği gibi, Türkiye'de cari nominal ABD doları olarak fert başına GSYH 2008 yılında 10.931 dolar oldu. 2013'te 12.519 dolara yükseldi. Fakat sonrasında düşmeye başladı ve en son 2020 yılında 8 bin 599 dolara gerileyerek, 12 yıl sonra 2008 yılının altında kaldı.

YILLAR	FBGSYH
2003	4693
2004	5961
2005	7903
2006	7906
2007	7965
2008	10931
2009	9890
2010	10560
2011	11205
2012	10568
2013	12480
2014	12212
2015	11018
2016	10883
2017	10616
2018	9693
2019	9127
2020	8599

Kaynak:TÜİK

Dolar olarak Fert Başına GSYH'nın düşmesinde, kur değişimleri etkili oldu. Ancak Türkiye'de kur değişimleri aynı zamanda makro dengeleri ve özellikle enflasyon yoluyla satın alma gücünü ve halkın refahını düşürdü.

2018 kur şoku ve sonrasında kurlarda aşırı değerlenme enflasyon yoluyla satın alma gücünü düşürdü, ithal mallar daha pahalı geldi. İthal girdi kullanan üretici ve ithal tüketim malı kullanan tüketicinin TL geliri aynı oranda artmadığı için, şimdi eskiye oranla aynı parayla daha az ithal malı alabiliyorlar.

Fert Başına GSYH diğer ülkelere göre de nispi olarak geriledi.

Türkiye'nin fert başına gelir seviyesini yorumlayabilmek için, dünya ortalaması ile ve başka ülkelerle karşılaştırmak gerekir.

1. Başkanlık dönemi ile birlikte fert başına gelir dünya ortalamasının altına düştü.

Türkiye'de fert başına GSYH, 2003 ve 2004 yıllarında dünya ortalamasının altında kaldı, 2005-2016 yılları arasında üstünde seyretti 2017 sonrasında yeniden altında kaldı.

IMF Ekim 2020 raporuna göre;

* **2020 yılında dünya fert başına GSYH ortalaması 10954 dolardır.**

* **Türkiye' de Fert Başına GSYH dünya ortalamasından daha düşük 8599 dolardır.**

2. Türkiye, Güney Amerika ülkeleri ile önde başladığı yarışı sonda bitirdi.

Fert başına gelir olarak, 2020 yılında ekonomik kriz içinde olan Arjantin, büyüme sorunu yaşayan Meksika ve protestolara sahne olan Şili ile karşılaştırsak, çok iç açıcı bir tablo göremiyoruz.

Türkiye ile Şili'de 2003 yılında fert başına gelir, sırasıyla 4718 ve 4772 dolar olarak, yaklaşık aynı seviyede idi. 2009 krizinden sonra Şili lehine fark açıldı ve 2019'da fert başına gelir;

* **Şili'de 16709**

* **Türkiye de ise 9127 dolardır.**

Buna rağmen Şili'de halk, 2020 yılında sokaktaydı, protestolarda ölenler yaralananlar ve tutuklananlar oldu. Protestoların nedeni Şili'de gelir dağılımının aşırı bozulması, özel sigorta şirketlerinin fos çıkması ve halkın yoksullaşmasıdır. O kadar ki 2019

asgari ücret 420 dolardır. Yılda 5040 dolar eder. Oysa ki Şili'de ortalama fert başına nominal GSYH aynı yıl için 16079 dolardır.

3. Türkiye, FBGSYH sıralamasında da yarışı kaybetti.

2003 yılında Türkiye, dünya ortalaması olarak ve bizim gibi bazı gelişmekte olan ülkeler itibariyle fert başına GSYH sıralamasında 4. sırada idi. 2018 de 7. sıraya geriledi.

	2003	SIRA	2018	SIRA
DÜNYA	6.124	1	11.312	4
POLONYA	5.693	2	15.421	2
ŞİLİ	4.779	3	15.923	1
TÜRKİYE	4.718	4	9.370	7
ARJANTİN	3.349	5	11.684	3
BREZİLYA	3.071	6	8.921	8
RUSYA	2.975	7	11.289	5
ÇİN	1.288	8	9.771	6

Dünya ortalaması Türkiye ve bazı gelişmekte olan ülkelerde Fert Başına GSYH

4. Sovyetlerden ayrılan ülkeler de bizi geçti.

2002 yılında Türkiye'de Fert Başına GSYH, Rusya, Romanya, Bulgaristan ve Kazakistan'dan daha yüksekti. 2020 yılında bu 4 ülkede fert başına GSYH sıralamasında Türkiye'yi geçti. 2020 yüksektir. Fert başına GSYH'nin en düşük olduğu ülke, Türkiye oldu.

2002 -2020 FERT BAŞINA GSYH		
TÜRKİYE	3688	8538
RUSYA	2378	10127
ROMANYA	2120	12896
BULGARİSTAN	2093	9976
KAZAKİSTAN	1658	9056

Gerçekten sözün bittiği yerdeyiz. Rakamlar yaşadıklarımızın tescili ve tercümesidir.

İbrahim Kahveci

Kimsenin kazanmadığı pahalılık

Fiyatlar ateş pahası ama ortada mutlu olan ve kazanan kimse yok.

Tarlaya bakıyorsunuz çiftçi sudan ucuza ürününü satıyor ama aynı ürün raflarda ateş pahası. Çiftçi kazanmıyor ama inanın araçlar da kazanmıyor. Hatta daha da ileri gidelim ve halka açık bilançolardan söyleyelim: Satıcılar da kazanmıyor.

Benzer durum konut sektöründe de yaşanıyor. İnşaat firmalarının adeta iflas kuyruğunda beklediği yerde, konut fiyatları da arttıkça artıyor. Ama ortada net bir kazanan yok... Ne üretici kazanıyor ne de tüketici.

İhracatta da aslında durum benzer şekilde. Kazanmış gibi görünen bazı sektörlerdeki yerli üretici, aslında ucuz hayatını yabancıya satmış oluyor. Ucuz işgücü adeta tek kazanç kapımız olmuş.

Fakirleştiren bir ihracat ve/veya fakirleştiren bir büyüme yaşıyoruz.

Bakınız, bir ülkede herkesi üniversiteli yaparak kâğıt üstünde kazanmış gibi görünebiliriz. Ama aslında kazanmıyor ve kaybediyoruz. Hatta bir nesil bu politika sonucu adeta bir hayat kaybediyor.

Evlerde oturmuş iş kapısı açılacak diye bekleyen milyonlarca üniversite mezunu öylece duruyor. Birçok üniversite adeta işsizlik kampı şeklinde çalışıyor. Ama yine de aynı politikaya devam ediyoruz.

Son aylarda en fazla gıda ve konut sektörü tartışılıyor. Dün konutta rakamları verdim: (2013-2020 arasında) Nüfus artışına dayalı ihtiyacın iki katı yeni konut satılmış.

Hatta bir not ekleyeyim: Yıllık nüfusları açıklanan yıl olarak almışım (yanlış yapmışım). Buna göre dünkü yazıda verdiğim nüfus artışı (2013-2020) 8 milyon 271 bin. Ama aslında gerçek nüfus artışı 7 milyon 987 bin kişi. Gerçi uzun sürede bu sapma çok etki yapmıyor.

01.09.2021

Nereden bakarsanız bakın 2013-2020 döneminde artan nüfusun konut ihtiyacı 2,4 milyonken satılan yeni konut sayısı 4,6 milyon adet. Fazladan satılan 2,2 milyon konut stokunu nasıl açıklayacağız?

Hadi bunun 220 bini de yabancılara satıldı. O zaman geriye kalan 2 milyon fazlalık konut ne olacak?

Bir anda bir konut ihtiyacı mı hasıl oldu? Bir anda nüfus mu patladı? Bir anda bu ihtiyaç nereden çıktı?

Bunun bir tek izahı olabilir: Artan maliyetlere dayalı yeni davranış şekli... Yani ihtiyaca bağlı bir pazar değil, maliyete bağlı bir pazar şekli.

Geçen yıl temmuz-haziran aylarında 0,59 lira olan yumurta fiyatını hatırlayın. Aralık ayında birden 0,94 liraya kadar yükseldi.

Bir anda tavuklar mı kesilmişti de bu fiyat artışı yaşandı? Nitekim sonrasında fiyatlar gerileme göstererek 0,75 liraya düştü.

Elbette burada konut ve gıdada bir fiyat düşüşü olacak anlamı çıkmıyor. Maliyete dayalı fiyatlandırmayı zaten gıdada net görüyoruz.

Tarlada fiyat etmeyen ürün aracılık maliyetleri, taşıma maliyetleri ve hepsinden öte satış maliyetleri ile adeta el yakıyor. Satış maliyetlerinde özellikle perakende yoğunluğu ve yüksek kiraya dayalı sabit giderler önemli etken.

Kimsenin doyurucu kar edemediği bir maliyet sarmalı yaşanıyor sektörde.

Aslında bu maliyet sarmalı tüm ülkede yaşanıyor da diyebiliriz. Eski varlıklar daha ucuza alınmış olsa bile yeni mal ve hizmetler yüksek maliyet etkisinde piyasaya çıkıyor.

Burada mesele bu maliyet etkisinin ne derece kalıcı olacağıdır. Bu yüksek maliyetlerin ne derece talep görebileceği de önemlidir.

Örneğin kira fiyatlarında yaşanan dalgalanma kalıcı bir seviye mi oluşturacak, yoksa maliyete dayalı bir balon mu sürecek.

Geçmişten biriken bir kira ucuzluğu zaten vardı ve konut fiyat artışının gerisinde kalmıştı. Acaba sadece bu fark mı ortadan kalkacak?

Sanırım bütün bunların da sonucunu seçimler belirleyecek. Dün belirttiğim gibi sadece göç politikası bile Türkiye’de bir anda milyon civarı konutu talep dışı bırakabilir.

01.09.2021

Kur ve varlık fiyat baskısının azaltılması da maliyet cephesinde yeni dengeler oluşturabilir. O nedenle řu anki fiyat artışının kalıcılığının ciddi şekilde sorgulanması gerekir.

Ama burada asıl sorun piyasanın kendi halinde seyretmesi mi, yoksa bir kamu müdahalesi gerekliliğı noktasıdır. Mesela konut talebini ihtiyaç yerine sadece rant amacı ile gerçekleştirenlerin durumu ne olacak?

Vergisel tedbirler bu işin neresinde?

Tıpkı tarlada bedava olan ürünün rafta ateş pahası olmasını seyrettiğimiz gibi hep seyirde mi kalacağız.

Ülke yönetmek ve yönetimin de etkinliğı işte tam bu noktalarda ortaya çıkıyor. Çözüm üretmek ve piyasaları bir noktada makul seviyelere çekmek tam da kamu gücü ve vergi politikası alanına girmektedir.

Ama biz seyretmeye devam edelim. Ne de olsa Dünya'ya meydan okuyor ve Akdeniz'de oyun kuruyoruz.

Dini ve Milli söylemlerle řükretmek varken, neden çözüme kafa yoralım ki... Karar sizindir.

Oğuz Demir

Aman bana ne?

Size alt alta son birkaç gündür yayınlanan üç haberi vereyim.

“Fransa’da enflasyon ağustos ayında beklentilerin üzerine çıktı. Ağustos ayında tüketici fiyatları **son 3 yılın en hızlı artışını** gösterdi. Fiyatlar geçen yılın aynı ayına göre **yüzde 2,4 artış** ile Ekim 2018’den bu yana görülen en büyük yükselişi yaşadı.”

“Euro bölgesinde enflasyon bu ay **yüzde 3 ile 10 yılın zirvesine tırmanırken** yükselişin devam edeceğinin ipucunu verdi.”

“Almanya’da ağustos ayında yıllık **tüketici enflasyonu yüzde 3,4** olarak kaydedildi. **Tüketici fiyatlarını 2008 yılından bu yana en yüksek** seviyeye çıktı.”

14 Eylül 2021’de de Amerika Birleşik Devletleri’nde gözlemlenen enflasyon oranını öğreneceğiz. Son yayınlanan veriye göre ülkede tüketici fiyat endeksi, **temmuzda yıllık bazda yüzde 5,4 artarak 13 yılın en yüksek seviyesinde** seyretmeye devam etti.

Şimdi bunları alt alta okuyunca yıllık resmi enflasyonu %19 seviyesinde, hissedilen enflasyonu ise bunun çok daha üzerinde olan yurttaşlar diyecekler ki **yüzde 3-5 enflasyonları olmuş, ne var bunda?**

Evet ama mesele **oranlar değil**. Mesele **rekor seviyeler!**

Bu rekorlar **gelişmiş ülkelerle sınırlı da değil**. Mesela Rusya’da temmuz ayında enflasyon yüzde 6,5 ile son beş yılın zirvesine çıkmış durumda. Diğer gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde de alarm zilleri çalmaya devam ediyor.

COVID-19 salgını ile birlikte ülkeler arası ticaretteki aksamalar ve yine bu aksamalara bağlı olarak ulaştırma maliyetlerinin artması. Birçok ürünün piyasaya eskisi kadar bol verilememesi. Örneğin otomotiv sektöründeki çip krizi üretimde ciddi aksamalara neden olabiliyor.

Bu üretim ile ilgili sorunlara siz bir de son dönemde artan petrol fiyatlarını (**yılbaşında 50 dolar seviyesinde olan varil fiyatı şu sıralar 70 doların üzerinde**) ve iklimde yaşadığımız kriz nedeniyle yaşadığımız gıda fiyatlarındaki artışı da ekleyebilirsiniz.

Bir de salgın nedeniyle uygulanan para politikaları. Yani sıfır ya da eksi faiz ortamında dağıtılan trilyonlarca doların bugün salgından çıkışla **güçlü bir talebe dönüşmeye başlamış** olması.

Buraya kadarına da yine **bana ne** demeniz mümkün?

Ancak bütün dünyada şartlar bu şekilde değişirken bizde durumun aksi olmasını bekleyemeyiz. Değil de zaten... İşin kötüsü biz çok daha erken yakalandık.

Ve halihazırda yüksek olan enflasyonumuzun üzerine bir de küresel fiyat artışları baskısı geldi.

Elbette iyi tarafları da vardır. **Mesela ihracatçılar için.** Ürünlerinin satış fiyatları artıyor olabilir. Değeri düşük TL ile daha fazla mal satıyor olabilirler. Ama daha önce de yazdık, doğru bir ekonomik ortam yaratılmadan yapılan **ihracatın faydası sadece ihracatçıya** olur.

Basit bir örnek vereyim isterseniz.

Türkiye’de geçtiğimiz yıl bu zamanlar 7 TL fiyatı olan bir ürün düşünün. Bu ürünü üretici iç piyasaya verdiği fiyatın üzerine taşıma maliyetleri vs. de ekleyerek 1,5 Euro’ya Avrupa Birliği’nde bir ülkeye (gümrüksüz) satıyor olsun. Avrupa’da bu ürünün fiyatı bir yıl sonra yani bugün, yıllık enflasyon kadar arttı ise fiyat 1,55 Euro oluyor. Türkiye’deki fiyat ise enflasyon kadar artsa (yüzde 20 diyelim) 8,4 TL oluyor. İhracatçının birim başına geliri Euro cinsinden yükselen AB enflasyonu nedeniyle zaten artmış oluyor. Üzerine bir de TL’deki değer kaybını işin içine eklediğinizde TL cinsinden getirisi de 15,3 TL’ye çıkmış oluyor.

Şimdi, siz üretici/ihracatçı olsanız, bu bir yılın sonunda maliyetleriniz de son bir yılda dolu dizgin artmışken Türkiye’deki 8,4 TL’lik fiyata razı olur muydunuz?

İşte o yüzden ürün ya genellikle dışarı gittiğinden içeride arz sıkıntısı yaşanıyor ve fiyatlar daha da artıyor ya da üretici ürününe artan maliyetlerini de dikkate alarak daha fazla fiyat koymaya çalışıyor.

Durum mal piyasalarında böyleyken finansal piyasalar da bu ülkelerdeki enflasyonun dizginlenmesi için merkez bankalarının alacağı kararları izliyor. Yakın bir vadede COVID-19 nedeniyle piyasaya para dağıtan bu bankalar geri adım attığında, faizler artmaya başlayacak. Bizim elimizde bütün bu sorunlara ek olarak bir de TL’nin değerinin daha fazla düşmesi gibi bir risk de eklenebilecek.

Ve bir kısır döngü içerisinde **yüksek faiz, yüksek enflasyon ve yüksek kur** ile yola devam etmek zorunda kalabileceğiz.

01.09.2021

Gördüğünüz gibi **bütün dünyayı krize sokan bir halden** ne kadar isterseniz isteyin **size fırsat değil ancak kriz çıkıyor.**

O günler yaklaşırken **yokmuş gibi davranmak** da o günlerin **gelmesini engellemiyor.**

Ve net olan şu ki ekonomiler **hem ülkemiz hem de dünya için zor geçecek bir sonbahar ve kışa doğru** yol alıyor.

Buradan daha az hasarla çıkmak için alınabilecek **önlemler var mı? Elbette var!**

Bu önlemleri alırlar mı? **Bugüne kadar almadılar!**

Yarına Allah kerim!

01 Eylül 2021, Çarşamba

BAŞYAZIMEHMET BARLAS

Biden'sız bir Amerika galiba mümkün değil

Dünyada siyasete girmeyi planlayanların önündeki en büyük örnek, Amerikan Başkanı **Joe Biden**'dir.

Bir süper devlete hâkim olmak, dünya barışına ya da savaşına yön vermek, trilyonlarca doları nerede harcayacağını kararlaştırmak, hepsi **Biden**'a ait işlerdir. Ve bu adam şu anda dünyanın en başarısız ve en beceriksiz insanı olarak görülmektedir.

HASTALIKLI ADAM

Afganistan'dan çekilme konusunda verdiği hesapsız karar, Amerikan askerlerinin öldürülmesine yol açtı.

Şu anda 85 milyar dolarlık Amerikan silahlarıyla donatılmış olan Taliban, tüm kıtanın tehdidi halinde.

Ve **Biden**, ne düşündüğü, neyi planladığı belli olmayan hastalıklı bir adam görünümünde.

Geçen gün öldürülen Amerikan askerleri için tören yapılırken **Biden**, belli ki canı sıkılmış halde etrafa belli etmeden saatine bakmaya çalışıyordu.

İki hafta önce bir basın toplantısının sonunda uyuyakaldı.

Daha önce de uçak merdivenlerinde düştüğü herkesin hatırında.

KOVID-19'UN SONUCU

Demek ki dünyanın süper gücünün başında olmak, bir insanın örnek olmasına ya da kıskanılmasına sebep olmuyor.

Donald Trump gibi renkli bir kişiyi koltuğundan etmek, demek ki kişisel üstünlüklere bağlı bir şey değil.

Demek ki pandemi diye bildiğimiz salgın, sadece dünyanın düzenini değil siyaseti de altüst etti.

Sonuçta **Trump**'ı **Biden** değil, Kovid-19 yendi.

Kovid-19 genel olarak hepimizi yendi.

Bilemiyorum, dünya önce **Biden**'dan, sonra Amerikan emperyalizminden ne zaman kurtulacak?

Ancak bunlar var olduğu sürece ne bölgemize ne de dünyaya barış gelecek.